

Vienotais pakalpojumu tirgus:

Komisijas rīcība, kuras mērķis ir novērst šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem, joprojām ir nepietiekama

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

Punkts

01–24 | Galvenie vēstījumi **01**

01–07 | Kāpēc šī joma ir svarīga

08–24 | Ko mēs konstatējam un ko iesakām

25–109 | Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem **02**

25–54 | Komisijas darbībām, kuru mērķis ir novērst šķēršļus pakalpojumiem vienotajā tirgū, trūka skaidru mērķu un stratēģiskā vēriena

25–32 | Līdz 2025. gadam Komisija neveica pienācīgus pasākumus, lai novērstu lielākos šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem

33–43 | Komisijas 2025. gada vienotā tirgus stratēģijā ir lielāks uzsvars uz pakalpojumiem, bet tajā trūkst skaidru mērķu un vērienīgu darbību

44–49 | Nesenie konkrētām valstīm adresētie ieteikumi nemudināja dalībvalstis būtiski reformēt pakalpojumu nozaru regulējumu

50–54 | Tikai dažas dalībvalstis pakalpojumu nozares reformēšanai izmantoja Atveseļošanas un noturības mehānismu

55–80 | Komisija saskārās ar ievērojamiem izaicinājumiem, kas apgrūtināja vienotā tirgus noteikumu izpildi pakalpojumu nozarē

56–58 | Vienotā tirgus noteikumos izmantotie termini ne vienmēr bija skaidri

59–61 | Dažās dalībvalstīs Pakalpojumu direktīvas ieviešana kavējās

62–68 | Jaunu šķēršļu paziņošana Komisijai nenorit gludi un ir lielā mērā neefektīva

69–74 | Komisija nepilnīgi izskata ar pakalpojumiem saistītas sūdzības

75–80 | Komisijai iesniegto sūdzību slēgšana reizēm ieilga un nelabvēlīgi ietekmēja mazos uzņēmumus

81–93 | Pārrobežu pakalpojumu veicināšanas instrumenti ir bijuši lielā mērā neefektīvi

83–87 | Vienotie kontaktpunkti vēl nepilda savu lomu, kāda tā paredzēta Pakalpojumu direktīvā

- 88–89 | Uzņēmumi reti izmantoja *SOLVIT*, lai risinātu juridiskus jautājumus, kas saistīti ar pārrobežu pakalpojumiem
- 90–93 | Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupas panāktie taustāmie rezultāti pakalpojumu jomā ir bijuši ierobežoti
- 94–109 | Pakalpojumu tirgus plašākas integrācijas izmaksas, ieguvumi un potenciālā ietekme vēl nav pietiekami novērtēta**
- 94–97 | ES vienotais pakalpojumu tirgus ir samērā integrēts, taču daudzi šķēršļi saglabājas
- 98–101 | Komisijas galvenie snieguma rādītāji attiecībā uz vienoto tirgu nesniedz pietiekamu informāciju par pakalpojumiem
- 102–109 | Komisija vēl nav visaptveroši novērtējusi vienotā pakalpojumu tirgus integrācijas izmaksas un ieguvumus

Pielikumi

I pielikums. – Par revīziju

II pielikums. – Darbības, ko veic saskaņā ar Komisijas 2025. gada stratēģiju

III pielikums. – Ar pakalpojumiem saistītas reformas, kas iekļautas nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos

IV pielikums. – Vienoto kontaktpunktu (VKP) aptauja par Pakalpojumu direktīvu

V pielikums. – VKP aptaujas rezultāti

Saīsinājumi

Glosārijs

Komisijas atbildes

Laika grafiks

Revīzijas darba grupa:

Galvenie vēstījumi

Kāpēc šī joma ir svarīga

- 01** Pakalpojumu brīva aprīte ir viena no četrām brīvībām, kas noteiktas 1957. gada Romas līgumā. Privātpersonām un uzņēmumiem ir tiesības sniegt un saņemt pakalpojumus pāri robežām bez diskriminācijas vai nepamatotiem ierobežojumiem, tādējādi veicinot ekonomisko integrāciju un konkurenci¹. Brīva pārrobežu pakalpojumu sniegšana ļauj uzņēmumiem ar zināmiem nosacījumiem uz laiku nosūtīt darbiniekus uz citu dalībvalsti².
- 02** Pašlaik pakalpojumu nozare veido aptuveni 70 % gan no iekšzemes kopprodukta (IKP), gan no nodarbinātības Eiropas Savienībā³. Vienlaikus pieejamie dati liecina, ka pakalpojumi veido tikai 20 % no dalībvalstu savstarpējās tirdzniecības⁴.

¹ Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), 26. panta 2. punkts un 49. un 56. pants.

² Direktīva (ES) 2018/957, ar ko groza Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā.

³ Eiropas Komisija, [Vienotā tirgus rezultātu apkopojums](#), 2024. gada 25. novembris.

⁴ Eiropas Parlaments, EP Izpētes dienests (EPRS), *Europe's two trillion euro dividend: Mapping the Cost of Non-Europe, 2019–24*, 2019.

- 03** Pakalpojumiem joprojām traucē ievērojami šķēršļi, kas neļauj pilnībā gūt labumu no vienotā tirgus. Aptuveni 60 % no 2002. gadā konstatētajiem šķēršļiem vienotajā pakalpojumu tirgū joprojām pastāvēja 20 gadus vēlāk⁵. Pakalpojumu jomai aizvien ir raksturīgs tas, ka valstu atļauju piešķiršanas un sertifikācijas prasības ļoti atšķiras, bet tas uzņēmumiem apgrūtina un sadārdzina pakalpojumu sniegšanu citā dalībvalstī. Šie ieilgušie šķēršļi, tostarp atšķirīgi valstu noteikumi, apgrūtinošas administratīvās procedūras un profesionālās mobilitātes ierobežojumi, joprojām kavē uzņēmējdarbību un cenu konkurenci.
- 04** **Nesenā pētījumā** ir norādīts uz neizmantotu ekonomisku ieguvumu potenciālu, ko varētu realizēt, ja pakalpojumus integrētu vairāk. Saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju vērienīgas papildu reformas pakalpojumu nozarē varētu līdz 2027. gadam radīt papildu izaugsmes potenciālu 2,5 % apmērā no ES IKP⁶.
- 05** **Mario Dragi 2024. gada ziņojumā** par Eiropas konkurētspējas nākotni ir prognozēts, ka ES iekšējās tirdzniecības izaugsme nākotnē būs tieši pakalpojumu jomā, taču regulatīvais slogs Eiropas uzņēmumiem ir liels un aizvien pieaug. Saskaņā ar **Enriko Letas ziņojumu** par vienotā tirgus nākotni vēl ir jālikvidē ievērojami šķēršļi, lai pilnībā atraisītu vienotā pakalpojumu tirgus potenciālu.
- 06** Par galveno pamatu ņemot **Direktīvu 2006/123/EK** ("Pakalpojumu direktīva"), mēs revīzijā novērtējam, vai Komisijai ir efektīvi izdevies novērst pakalpojumu jomas šķēršļus, kas Eiropas Savienībā kavē izaugsmi un attīstību. Mēs pārbaudījām, vai:
- Komisija ir izstrādājusi skaidru un visaptverošu pieeju vienotā pakalpojumu tirgus stiprināšanai,
 - Komisija ir sekmīgi panākusi, lai būtu ievēroti vienotā tirgus noteikumi attiecībā uz pakalpojumiem,
 - instrumenti, ar kuriem iecerēts veicināt pārrobežu pakalpojumus, ir bijuši efektīvi,
 - Komisija ir uzraudzījusi pakalpojumu integrāciju vienotajā tirgū un novērtējusi Pakalpojumu direktīvas izmaksas, ieguvumus un ietekmi.
- 07** Revīzija aptvēra laikposmu no 2015. līdz 2025. gadam, taču galveno uzmanību pievēršām darbībām, ko Komisija veikusi kopš 2020. gada. Mēs sagaidām, ka šīs revīzijas apsvērumi palīdzēs Komisijai efektīvāk integrēt vienoto pakalpojumu tirgu. Papildu informācija un sīkāks revīzijas tvēruma un pieejas izklāsts ir sniegts ***I pielikumā***.

⁵ Komisijas paziņojums "Vienotajam tirgum 30 gadi", COM(2023) 162.

⁶ Eiropas Komisija, *A general equilibrium analysis of the economic impact of the post-2006 EU regulation in the services sector*, JRC Working Papers on Territorial Modelling and Analysis No. 03/2022 Seviļa, JRC128322, 2022.

Ko mēs konstatējam un ko iesakām

- 08** Kopumā mēs konstatējam, ka Komisijas rīcība, kuras mērķis ir novērst šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem, joprojām ir nepietiekama.
- 09** Kaut arī Komisija veica pasākumus, lai likvidētu šķēršļus vienotajā tirgū, tās pieejai trūka skaidru mērķu, koncentrēšanās uz ekonomisko ietekmi un stratēģiska vēriena. Lai panāktu vienotā tirgus noteikumu izpildi pakalpojumu nozarē, Komisija galvenokārt izmantoja pārkāpuma procedūras. Tomēr tā ne vienmēr savlaicīgi rīkojās gadījumos, kad dalībvalstu tiesību akti neatbilda Pakalpojumu direktīvai vai dalībvalstis pieņēma pasākumus, kas kavēja tirgus integrāciju.
- 10** Komisija atbalstīja dalībvalstis pārrobežu pakalpojumu veicināšanā, taču uzņēmumiem joprojām nav pilnīgas piekļuves informācijai, kas tiem vajadzīga, lai sāktu sniegt pakalpojumus citā dalībvalstī. Komisijai arī trūkst nozarei specifisku datu, kas vajadzīgi, lai pienācīgi apzinātu un uzraudzītu šķēršļus vienotā pakalpojumu tirgus integrācijai, un tā vēl nav pietiekami analizējusi šķēršļu novēršanas izmaksas, ieguvumus un potenciālo ietekmi.

Komisijas darbībām, kuru mērķis ir novērst šķēršļus pakalpojumiem vienotajā tirgū, trūka skaidru mērķu, koncentrēšanās uz ekonomisko ietekmi un stratēģiskā vēriena

- 11** Revīzijā aptvertajā laikposmā, t. i., no 2015. līdz 2025. gadam, Komisija pieņēma vairākus stratēģiskus dokumentus nolūkā mazināt šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem. Te īpaši jāpiemin [2015. gada stratēģija taisnīgākam un dziļākam Eiropas vienotajam tirgum](#), [2020. gada ilgtermiņa rīcības plāns vienotā tirgus noteikumu labākai īstenošanai un izpildei](#) un [jaunā 2025. gada vienotā tirgus stratēģija](#).
- 12** Tomēr līdz 2025. gadam Komisijas pieeja šķēršļu novēršanai pārrobežu pakalpojumu jomā nebija pietiekami stratēģiska. Īpaši trūka procedūru, ar kurām varētu pienācīgi grupēt šķēršļus un koncentrēti virzīt darbības tieši uz to šķēršļu novēršanu, kuru likvidēšana vienotā tirgus darbības efektivitāti potenciāli uzlabotu visvairāk ([25.–32. punkts](#)).
- 13** Pat pēc Komisijas 2025. gada vienotā tirgus stratēģijas pieņemšanas stāvoklis nav būtiski mainījies. Kaut arī stratēģijā ir vairāk uzsvērti pakalpojumi un vajadzība pēc politiskās gribas panākt pārmaiņas, dokuments pārsvarā paredz tādu instrumentu izmantošanu, kuri, ņemot vērā pagātnes pieredzi, diez vai būs izteikti efektīvi ([33.–43. punkts](#)).

1. ieteikums

Izstrādāt skaidrāku un vērienīgāku vienotā pakalpojumu tirgus stratēģiju

Iesakām Komisijai:

- a) izstrādāt un piemērot pamatotu un pierādījumos balstītu pieeju, pēc kuras novērtēt šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem, īpašu uzmanību pievēršot šķēršļu novēršanas potenciālajām ekonomiskajām izmaksām un ieguvumiem;
- b) ierosināt papildu mērķtiecīgākas un vērienīgākas darbības šķēršļu novēršanai vienotajā pakalpojumu tirgū, galveno uzmanību pievēršot nozarēm, kurās visvairāk iespējama tirgus integrācija;
- c) katru gadu ziņot Eiropas Parlamentam un Padomei par šķēršļu novēršanā panākto progresu.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2027. gada beigas.

14 Eiropas pusgada ietvaros Padome pēc Komisijas priekšlikuma var sagatavot konkrētām valstīm adresētus ieteikumus (KVAI), lai tādējādi mudinātu dalībvalstis veikt regulējuma reformas pakalpojumu nozarēs. Mēs konstatējam, ka Komisija šo iespēju izmantoja neviendabīgi un ierosināja ieteikumus ar ierobežotu ietekmi. Ieteikumu skaits kopš Covid-19 pandēmijas ir krietni samazinājies. Pandēmijas laikā Komisija sagaidīja, ka dalībvalstis risinās visas vai ievērojamu daļu KVAI apzinātās problēmas. Turklāt KVAI nepietiekami sasaucas ar citām Komisijas iniciatīvām, kuru mērķis ir veicināt pārrobežu pakalpojumus. Mūsu apmeklētajās dalībvalstīs neviens no attiecīgajiem KVAI līdz šim nav bijis par pamatu būtiskām reformām svarīgākajās pakalpojumu nozarēs (44.–49. punkts).

15 Turklāt tikai dažas dalībvalstis izmantoja Atvēršanas un noturības mehānismu (ANM), lai reformētu pakalpojumu nozares un novērstu regulatīvos šķēršļus, kaut arī tām tika lūgts saskaņot savus ANM plānus ar KVAI (50.–54. punkts).

2. ieteikums

Aktīvāk izmantot Eiropas pusgada procesu un finansēšanas nosacījumu sistēmu, lai novērstu galvenos šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem

Iesakām Komisijai:

- a) attiecīgos gadījumos (un ņemot vērā analīzi, kas veikta par konkrētām valstīm, kā arī izvirzītās prioritātes) konsekvētāk izmantot Eiropas pusgada procesu un konkrētām valstīm adresētus ieteikumus, lai novērstu galvenos šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem, vienlaikus saskaņojot ieteikumus ar citām attiecīgām iniciatīvām;
- b) izmantot nosacījumu sistēmu, ko piedāvā daudzgadu finanšu shēma laikposmam pēc 2027. gada, lai stimulētu dalībvalstis veikt vajadzīgās reformas nolūkā novērst šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2028. gada beigas.

Komisija saskārās ar ievērojamiem izaicinājumiem, kas apgrūtināja vienotā tirgus noteikumu izpildi pakalpojumu nozarē

- 16** Pakalpojumu direktīvas mērķis ir nodrošināt brīvību veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī un pārrobežu pakalpojumu pagaidu sniegšanu. Tomēr termins “pagaidu” nav skaidri definēts. Līdz ar to valsts iestādēm katrā gadījumā atsevišķi ir jāvērtē, vai pakalpojumu sniegšana ir uzskatāma par pagaidu, bet tas rada juridisko nenoteiktību un nevajadzīgas izmaksas pakalpojumu sniedzējiem (**55.–58.** punkts).
- 17** Lai gan pastāv skaidra judikatūra un pārkāpuma procedūras, dažas dalībvalstis ir ievērojami kavējušas Pakalpojumu direktīvas ieviešanu vai pat pakļāvušas riskam vienotā pakalpojumu tirgus integrāciju, jo ir veikušas nelabvēlīgus regulatīvus vai administratīvus pasākumus (**59.–61.** punkts).
- 18** Saskaņā ar Pakalpojumu direktīvu dalībvalstīm ir jāpaziņo Komisijai jebkādas jaunas leģislatīvas, regulatīvas vai administratīvas prasības, kas varētu ietekmēt brīvību veikt uzņēmējdarbību un pārrobežu pakalpojumu sniegšanu. Tomēr paziņošanas sistēmā ir ievērojamas nepilnības, un Komisija ne vienmēr ir pienācīgi informēta par jauniem šķēršļiem (**62.–68.** punkts).

- 19** Uzņēmumu sūdzības ir viens no efektīvākajiem instrumentiem, kas ir Komisijas rīcībā, lai pakalpojumu jomā konstatētu iespējamus ES noteikumu pārkāpumus un šķēršļus. Taču Komisija šīs jomas sūdzībām nepiemēroja ne *de minimis* noteikumu (Pakalpojumu direktīvā šis noteikums pašlaik nav iekļauts), ne pietiekami skaidrus prioritāšu noteikšanas kritērijus. Tā rezultātā Komisija atvēlēja ievērojamus resursus tādu lietu izskatīšanai, kurām ir ierobežota nozīme vienotajā tirgū (69.–74. punkts).
- 20** Komisijai izdevās samazināt ar pakalpojumiem saistīto sūdzību izskatīšanas vidējo ilgumu, taču garas procedūras joprojām ir norma. Reizēm lietu izskatīšana ilgst vairāk nekā piecus gadus, un tas īpaši nelabvēlīgi skar mazākos pakalpojumu sniedzējus. Ņemot vērā juridiskās izmaksas un iznākuma neprognozējamību, maziem pakalpojumu sniedzējiem nav motivācijas valsts tiesās iesniegt sūdzības par šķēršļiem, kas traucē piekļūt tirgum (75.—80. punkts).

3. ieteikums

Precizēt tiesību aktus un izpildes panākšanā koncentrēties uz tādām lietām, kurām ir vērā ņemama ietekme uz vienoto tirgu

Iesakām Komisijai:

- a) Pakalpojumu direktīvas pārskatīšanas laikā, kad tiks gatavots tiesību akta priekšlikums, neskarot likumdevēju lēmumus, skaidrāk definēt valstīs ierosinātu jaunu prasību proporcionalitāti un kārtību, kādā jaunas prasības jāpaziņo Komisijai;
- b) lai efektīvi panāktu izpildi, galveno uzmanību pievērst tādu lietu izskatīšanai, kurām ir vērā ņemama ietekme uz vienotā pakalpojumu tirgus integrāciju, un šādas lietas noteikt par prioritārām;
- c) efektīvāk atbalstīt mazus uzņēmumus, ja tiek pārkāptas to tiesības sniegt pārrobežu pakalpojumus, piemēram, palīdzēt tiem valsts tiesās ierosinātā tiesvedībā pret pārmērīgiem regulatīviem vai administratīviem šķēršļiem.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2027. gada beigas.

Komisijas un dalībvalstu izmantotie pārrobežu pakalpojumu veicināšanas instrumenti ir bijuši lielā mērā neefektīvi

- 21** Komisijas un dalībvalstu rīcībā ir dažādi instrumenti, ar kuriem paredzēts veicināt vienotā tirgus (arī pārrobežu pakalpojumu) netraucētu darbību, tostarp vienotie kontaktpunkti, SOLVIT un Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupa (SMET). Tomēr vienotie kontaktpunkti bieži vien nenodrošināja piekļuvi Pakalpojumu direktīvā paredzētajām elektroniskajām procedūrām un informācijai, SOLVIT pakalpojumu jomā izmantoja reti, un Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupa sasniedza tikai ierobežotus rezultātus šķēršļu novēršanā pakalpojumu jomā (81.–93. punkts).

4. ieteikums

Nostiprināt jau pastāvošos instrumentus, ar kuriem tiek veicināti pārrobežu pakalpojumi

Iesakām Komisijai:

- a) sadarbībā ar dalībvalstīm uzlabot elektronisko piekļuvi informācijai vienotajos kontaktpunktos un efektīvāk atbalstīt uzņēmumus pārrobežu pakalpojumu sniegšanā;
- b) sadarbībā ar dalībvalstīm palielināt Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupas (SMET) ietekmi, par prioritāti nosakot tādu valstīs pastāvošu šķēršļu likvidēšanu, kuri vērā ņemami ietekmē vienoto pakalpojumu tirgu;
- c) ja ir maz ticams, ka SMET izdosies efektīvi novērst šķēršļus, un visi citi iespējamie līdzekļi ir izrādījušies neefektīvi, ierosināt tiesību aktus.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2027. gada beigas.

Pakalpojumu tirgus plašākas integrācijas potenciālā ietekme uz izaugsmi un nodarbinātību vēl nav pietiekami novērtēta

- 22** Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) uzskata, ka vienotais pakalpojumu tirgus jau ir spēcīgi integrēts, bet citi avoti liecina, ka vienotais pakalpojumu tirgus varētu iegūt vēl vairāk, ja šķēršļi pakalpojumu jomā tiktu novērsti plašākā apmērā (94.–97. punkts).
- 23** Lai parādītu progresu virzībā uz vienotā tirgus integrāciju, Komisija izmanto snieguma rādītājus. Tomēr šie rādītāji īsti neatbilst paredzētajam mērķim, un trūkst nozarēm specifisku datu (98.–101. punkts).

- 24** Turklāt Komisija vēl nav pietiekami analizējusi vienotā pakalpojumu tirgus integrācijas izmaksas un ieguvumus vai pašreizējā tiesiskā regulējuma un šķēršļu līdzšinējo ietekmi uz izaugsmi un nodarbinātību (**102.–109.** punkts).

5. ieteikums

Uzraudzīt un novērtēt vienotā pakalpojumu tirgus izveides pabeigšanas progresu

Iesakām Komisijai:

- a) turpināt izstrādāt atbilstošus rādītājus, kas sniedz informāciju par šķēršļiem pakalpojumu jomā, un izmantot šos rādītājus, lai uzraudzītu progresu, kas laika gaitā panākts pakalpojumu tirgus integrācijā;
- b) novērtēt ES pakalpojumu tiesiskā regulējuma līdzšinējo devumu attiecībā uz izaugsmi un nodarbinātību, kā arī šķēršļu likvidēšanas potenciālo ietekmi.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2027. gada beigas.

Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem

Komisijas darbībām, kuru mērķis ir novērst šķēršļus pakalpojumiem vienotajā tirgū, trūka skaidru mērķu un stratēģiskā vēriena

Līdz 2025. gadam Komisija neveica pienācīgus pasākumus, lai novērstu lielākos šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem

- 25** Savā 2016. gada īpašajā ziņojumā par Pakalpojumu direktīvas ieviešanu secinājām, ka Komisija pēc Direktīvas stāšanās spēkā (2006. gads) neizstrādāja visaptverošu stratēģiju vienotā pakalpojumu tirgus stiprināšanai. Šajā revīzijā mēs pārbaudījām, vai Komisija šādu stratēģiju bija izstrādājusi kopš 2015. gada. Mēs sagaidītu, ka stratēģijā ir skaidri definēti Komisijas mērķi attiecībā uz šķēršļu novēršanu pakalpojumiem vienotajā tirgū un ir paredzētas saskaņotas, mērķtiecīgas un noteiktā termiņā īstenojamas darbības.

- 26** 2015. gadā Komisija pieņēma stratēģiju dziļākam un taisnīgākam Eiropas vienotajam tirgum, kurā bija paredzētas vairākas darbības pakalpojumu nozarē⁷. Stratēģijā bija ierosinātas nozīmīgas likumdošanas iniciatīvas, ar kurām bija plānots vienkāršot pakalpojumu sniedzējiem piemērotās procedūras, piemēram, ieviest pakalpojumu pasi, kas palielinātu noteiktību un mazinātu šķēršļus pārrobežu piekļuvei, vienkāršot paziņošanas procedūru attiecībā uz jaunām valsts prasībām saskaņā ar Pakalpojumu direktīvu un ierosināt samērīguma novērtēšanas direktīvu. Galu galā 2018. gadā tika pieņemta tikai samērīguma novērtēšanas direktīva, ko piemēro reglamentētām profesijām. Saskaņā ar šo direktīvu dalībvalstīm ir jānovērtē, vai jauni vai grozīti noteikumi attiecībā uz reglamentētām profesijām ir pamatoti, nediskriminējoši, piemēroti mērķu sasniegšanai un nav ierobežojošāki nekā nepieciešams⁸. 2021. gadā Komisija pārējos priekšlikumus atsauc, uzskatot, ka politisks kompromiss ar Padomi un Eiropas Parlamentu vājinātu iniciatīvas galvenos mērķus.
- 27** Reizi trīs gados Komisijai ir jāpārskata Pakalpojumu direktīvas piemērotība un jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei visaptverošs ziņojums par tās īstenošanu⁹. Komisija šos ziņojumus nav publicējusi regulāri, bet 2021. gadā tā kartēja un novērtēja juridiskos un administratīvos šķēršļus pakalpojumu nozarē, salīdzinot 2017. gadu ar 2006. gadu (kad stājās spēkā Direktīva)¹⁰. Veicot šo uzdevumu, Komisija dokumentēja ierobežojumu esību vai neesību, bet nevērtēja ne to samērīgumu, ne pamatojumu. 2021. gada ziņojumā bija atzīmēts, ka laikposmā no 2006. līdz 2017. gadam pakalpojumu šķēršļu absolūtais līmenis gandrīz visās nozarēs nedaudz samazinājās, un tika norādīts, ka jācenšas veikt vēl lielākas reformas.
- 28** Tā kā Komisijai nebija jaunāku visaptverošu datu, mēs pārbaudījām šķēršļu stāvokļa izmaiņas kopš Komisijas 2021. gada kartēšanas sešās apmeklētajās dalībvalstīs (Vācija, Igaunija, Francija, Itālija, Lietuva un Ungārija). Mēs izskatījām arī Komisijas metodiku, pēc kuras tiek novērtēts, cik ierobežojoši ir dažādi pārrobežu pakalpojumu šķēršļi.

⁷ Komisijas paziņojums "Vienotā tirgus pilnīgošana – plašākas iespējas cilvēkiem un uzņēmējdarbībai", COM(2015) 550.

⁸ Direktīva (ES) 2018/958 par samērīguma novērtēšanu pirms jaunas profesiju reglamentācijas pieņemšanas. Sk. arī mūsu [Īpašo ziņojumu 10/2024](#) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu Eiropas Savienībā.

⁹ Pakalpojumu direktīva, 41. pants.

¹⁰ Eiropas Komisija, *Mapping and assessment of barriers in the services sector – Summary report*, 2021.

- 29** Komisijas 2021. gada kartēšanā tika konstatēts, ka šķēršļi ir ļoti ierobežojoši tādās brīvajās profesijās kā tiesības, nodokļu konsultācijas, arhitektūra, būvniecība, amatniecība, mazumtirdzniecība un tūrisms, piemēram, tūristu gidi. Mēs konstatējam, ka kopš 2017. gada, kas bija kartēšanas bāzes gads, daudz kas nebija mainījies un neviena no sešām apmeklētajām dalībvalstīm nebija sākusi būtiskas reformas šajās jomās. Gluži pretēji, bija radīti jauni šķēršļi ([1. izcēlums](#)).

1. izcēlums

Pakalpojumu šķēršļu piemēri Vācijā un Lietuvā

Vācijā arhitektiem un juristiem piemērotais tiesiskais regulējums bija kļuvis mazāk ierobežojošs, bet divpadsmit amatniecības profesijām, kas kopš 2004. gada nebija reglamentētas, [2020. gadā atkal ieviesa regulējumu](#). To darīja tāpēc, ka Vācijas iestādes bija konstatējušas deregulācijas radītas negatīvas sekas, tostarp saradās daudz ekonomiski dzīvotnespējīgu jaunuzņēmumu, mainījās amatu prasības un tirgus jaunpieņacējiem trūka atbilstošu mācību iespēju.

Lietuvas iestādēm neveicās ar administratīvo un atbilstības šķēršļu mazināšanu tāpēc, ka trūka uzņēmumu atbalsta, īpaši gadījumos, kad šķēršļu likvidēšana attiecīgajā tirgū vairotu konkurenci. Viens piemērs ir tūristu gidu nozare, kurā kopš 2023. gada ministrija mēģināja atvieglot licencēšanas prasības, bet tas neizdevās, jo nozari pārstāvošās apvienības aizstāvēja ierasto licencēšanas sistēmu.

- 30** Mēs novērojām, ka Komisijas metodikā, pēc kuras tiek klasificēti būtiski ierobežojumi, atzīmi “ļoti ierobežojošs” var iegūt vienkārši tāpēc, ka nozarē vispār pastāv valsts regulējums. Turklāt vērtējuma pamatā ir tikai tiesību normu analīze, bet netiek aplēstas ekonomiskās sekas, ko rada reglamentācijas neatcelšana.
- 31** Komisija atjaunināja savus reformu ieteikumus attiecībā uz profesionālajiem pakalpojumiem¹¹, bet nesevoja jaunu tiesību aktu priekšlikumi, piemēram, priekšlikums grozīt Pakalpojumu direktīvu. Tāpat Komisija nav apzinājusi, kā šķēršļus mazināt vai likvidēt nākotnē. Komisijas novērtējuma rezultātā nevienā no sešām apmeklētajām dalībvalstīm netika rosinātas iniciatīvas attiecīgo šķēršļu pārskatīšanai vai reformēšanai.
- 32** Tā rezultātā Komisijai nav visaptverošas un aktuālas informācijas par šķēršļiem, kas kavē pārrobežu pakalpojumus vienotajā tirgū, un tā nav ieviesusi skaidru pieeju, pēc kuras šķēršļus grupēt atbilstoši to nozīmīgumam un potenciālajai ietekmei uz vienoto tirgu.

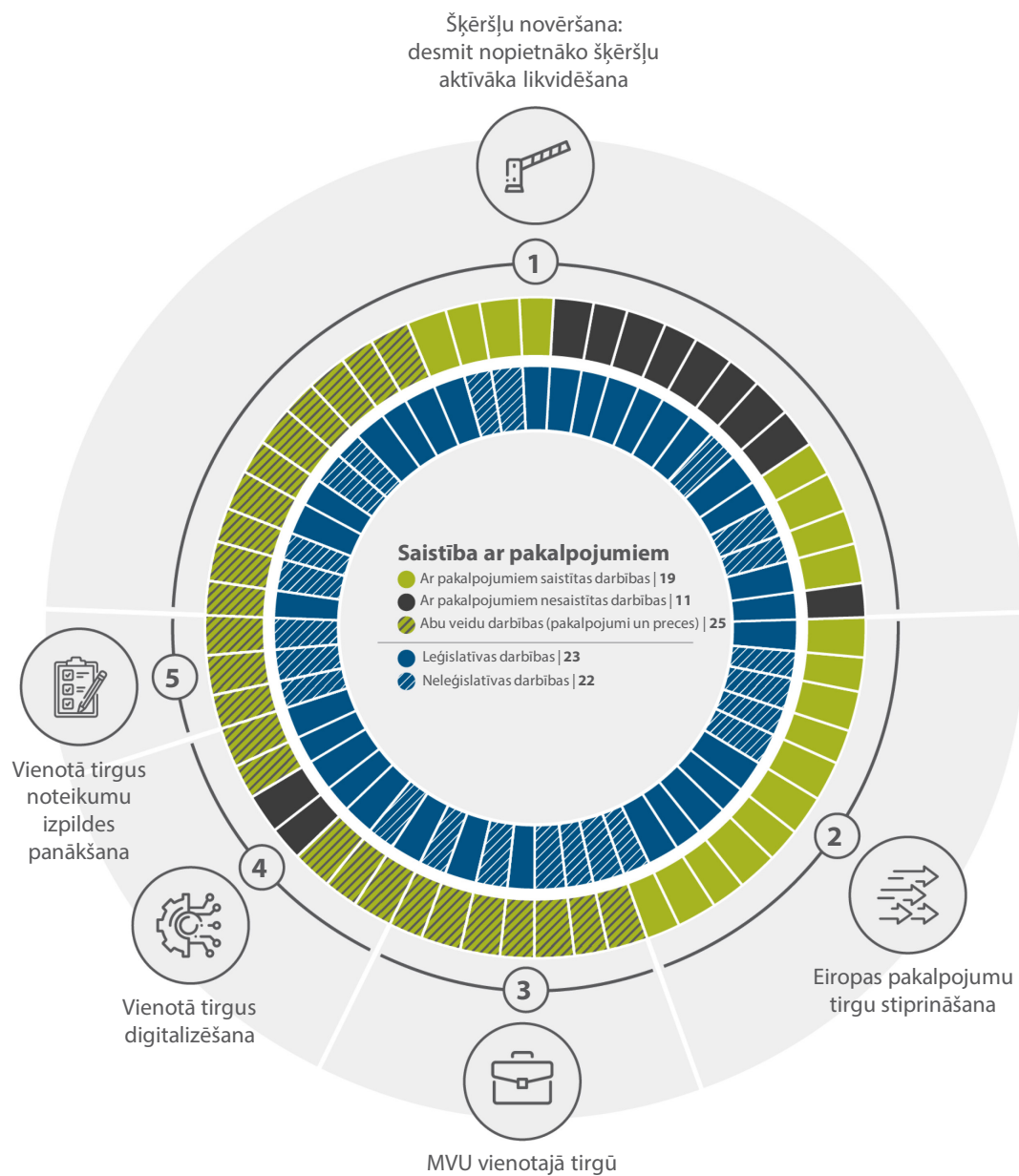
¹¹ Komisijas paziņojums par 2017. gada profesionālo pakalpojumu regulējuma reformu ieteikumu kopsavilkumu un atjaunināšanu [COM\(2021\) 385](#).

Komisijas 2025. gada vienotā tirgus stratēģijā ir lielāks uzsvars uz pakalpojumiem, bet tajā trūkst skaidru mērķu un vērienīgu darbību

- 33** 2025. gadā Komisija pieņēma jaunu stratēģiju, kurai jāveicina vienotā tirgus lielāka integrācija¹². Stratēģijā ir paredzētas 55 darbības, no kurām vairāk nekā puse attiecas uz ES tiesību aktiem (likumdošanas darbības), savukārt pārējās ir nelegislatīvas darbības, piemēram, ātrākas procedūras un labāki norādījumi dalībvalstīm vai noteikumu saskaņota īstenošana ([1. attēls](#) un [II pielikums](#)).

¹² Komisijas paziņojums “Stratēģija, kā vienoto tirgu padarīt vienkāršu, netraucētu un spēcīgu”, COM(2025) 500.

1. attēls | Komisijas 2025. gada vienotā tirgus stratēģijā paredzētās darbības

Desmit nopietnākie šķēršļi: vienotajā tirgū pastāvoši šķēršļi, ko Komisija apzinājusi apspriedēs ar ieinteresētajām personām, tostarp sarežģīta uzņēmumu dibināšana un uzņēmējdarbība, pārāk sarežģīti ES noteikumi u. c.

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

34 Mēs novērtējam, vai stratēģijā bija apzināti vienotā pakalpojumu tirgus šķēršļu pamatcēloņi, izvirzīti skaidri mērķi (skaidri pateikts, ko Komisija vēlas sasniegt), vai stratēģija bija visaptveroša un ierosināja pietiekami vērienīgas darbības ar skaidriem izpildes termiņiem.

- 35** Konstatējām, ka stratēģijā ir labi apzinātas problēmas, kas kavē izmantot vienotā pakalpojumu tirgus pilnu potenciālu, piemēram, valstīs ir sadrumstalots, ierobežojošs un atšķirīgs pakalpojumu regulējums un apgrūtināšanas procedūras darba ņēmēju norīkošanai darbā. Pozitīvi ir tas, ka 2025. gada stratēģijā ir skaidri uzsvērtas vienotajam tirgum svarīgas pakalpojumu nozares, t. i., jomas, kurās pēc Komisijas ieskatiem ekonomikā varētu sasniegt vislielāko pievienoto vērtību un kuras ir visnozīmīgākās digitālajai un zaļajai pārveidei. Tomēr stratēģijā joprojām trūkst skaidrības par to, ko Komisija plāno sasniegt, un ierosinātajām darbībām trūkst vērienīguma, kā paskaidrots turpmāk.
- 36** Viena no galvenajām jomām, kurā Komisija saskata vajadzību pēc intervences, ir regulētie pakalpojumi. Pašlaik Eiropas Savienībā ir aptuveni 5700 šāda veida pakalpojumu. Komisija ir aprēķinājusi, ka, samazinot šķēršļus pakalpojumiem par 10 %, izdotos ES bruto pievienoto vērtību palielināt par 0,5 %¹³. Tomēr stratēģijā nav paskaidrots, kā Komisija plāno sasniegt šo šķēršļu samazināšanas mērķi. Līdz šim nav veikta analīze par to, kuras pakalpojumu nozares regulējums skar īpaši negatīvi. Regulējums reizēm noder, piemēram, ja tiek noteiktas stingras kvalitātes prasības un tirgus dalībniekiem nav citas informācijas par tirgū sniegto pakalpojumu kvalitāti. Savā [2024. gada īpašajā ziņojumā par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu](#) Eiropas Savienībā mēs konstatējām, ka Komisijas darbībām, kuru mērķis ir mudināt dalībvalstis samazināt reglamentēto profesiju skaitu, "trūkst rezultātu".
- 37** Komisija norāda, ka viens no galvenajiem šķēršļiem uzņēmumiem joprojām ir darba ņēmēju pagaidu norīkošanas noteikumu sarežģītība. Komisijas stratēģijā ir pieminēta 2024. gada novembrī sāktā likumdošanas iniciatīva, kuras nolūks ir atvieglot norīkošanas deklarāciju iesniegšanu, izmantojot publisku saskarni¹⁴. Tomēr 2025. gadā tikai deviņas dalībvalstis¹⁵ plānoja ieviest šādu saskarni, tāpēc ir maz ticams, ka ievērojami mazināsies valstu noteikumu sadrumstalotība un procedūras darba ņēmēju pagaidu norīkošanai.
- 38** Stratēģijā ir paredzētas arī citas darbības, ar kurām novērst šķēršļus pakalpojumiem, tostarp tiesību aktu priekšlikumi, kuru mērķis ir novērst vēl lielāku regulējuma sadrumstalotību un atvieglot uzņēmumu digitālo dibināšanu un darbību visā vienotajā tirgū. Taču līdz 2025. gada beigām Komisija nebija izstrādājusi ceļvežus, kuros paskaidrots, kā varētu sasniegt izmērāmus rezultātus.

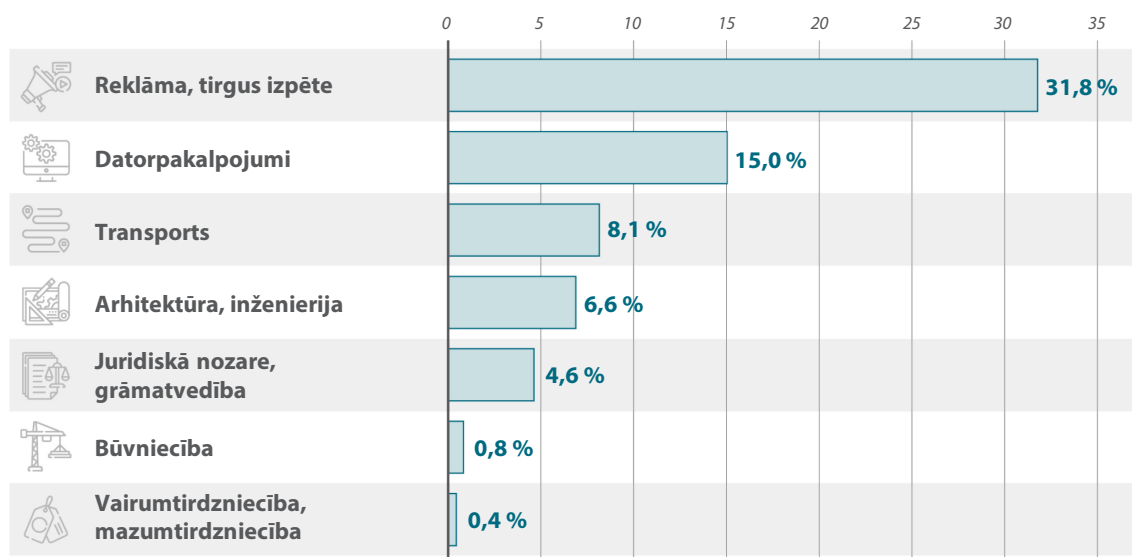
¹³ Turpat, 13. lpp.

¹⁴ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par publisko saskarni, kas savienota ar lekšējā tirgus informācijas sistēmu, darba ņēmēju norīkošanas deklarēšanai, [COM\(2024\) 531](#).

¹⁵ Čehija, Vācija, Īrija, Grieķija, Lietuva, Ungārija, Polija, Portugāle un Slovēnija.

- 39** Komisija plāno izmantot savas nozīmīgās lēmumu pieņemšanas pilnvaras attiecībā uz vienoto tirgu, proti, paredzēt aptuveni 23 iespējamās likumdošanas iniciatīvas. Tomēr pakalpojumu jomai joprojām ir raksturīgas būtiski atšķirīgas valstu atļauju piešķiršanas un sertifikācijas prasības, kas uzņēmumiem apgrūtina un sadārdzina pakalpojumu sniegšanu citā dalībvalstī, un šādos apstākļos iecerētās darbības joprojām ir neskaidras. Tāpat mēs atzīmējam, ka agrāk Komisijas rīcība galvenokārt izpaudās kā direktīvu pieņemšana, tostarp tika pieņemta arī Pakalpojumu direktīva. Transponēšana valstu tiesību aktos ilga vairākus gadus un deva dalībvalstīm lielu interpretācijas brīvību, kā arī pieļāva atšķirīgus valstu noteikumus.
- 40** Komisija aicina dalībvalstis uzņemties lielāku atbildību par vienoto tirgu. Lai šajā ziņā palīdzētu, Komisija ierosina valstu valdībās iecelt augsta līmeņa amatpersonas (“šerpas”), kas veicinātu vienotā tirgus noteikumu piemērošanu un paātrinātu šķēršļu novēršanu. Tomēr joprojām nav skaidrs, kā dalībvalstis varētu apņemties novērst šķēršļus un risināt regulējuma sadrumstalotību.
- 41** Dažās pakalpojumu nozarēs pārrobežu tirdzniecība ir intensīvāka, tātad šīm nozarēm varētu būt lielāks potenciāls veicināt pakalpojumu tirgu, kā arī izaugsmi un nodarbinātību (**2. attēls**). Komisija plāno īstenot darbības, ar kurām veicināt rūpniecības pakalpojumus, un ir iecerējusi līdz 2026. gada beigām iesniegt tiesību akta priekšlikumu ar mērķi mazināt šķēršļus būvniecības nozarē. Tas ir svarīgs solis uz priekšu, kas ļaus Komisijai labāk izmantot savus resursus. Tomēr Komisijas dati liecina, ka citas nozares varētu būt vēl svarīgākas vienotajam tirgum.

2. attēls | Pakalpojumu pārrobežu tirdzniecības intensitāte apakšnozarēs (2023. gads)

Tirdzniecības intensitāti aprēķina kā 2023. gada tirdzniecību (vidējo importa un eksporta apjomu) attiecībā pret apgrozījumu.

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

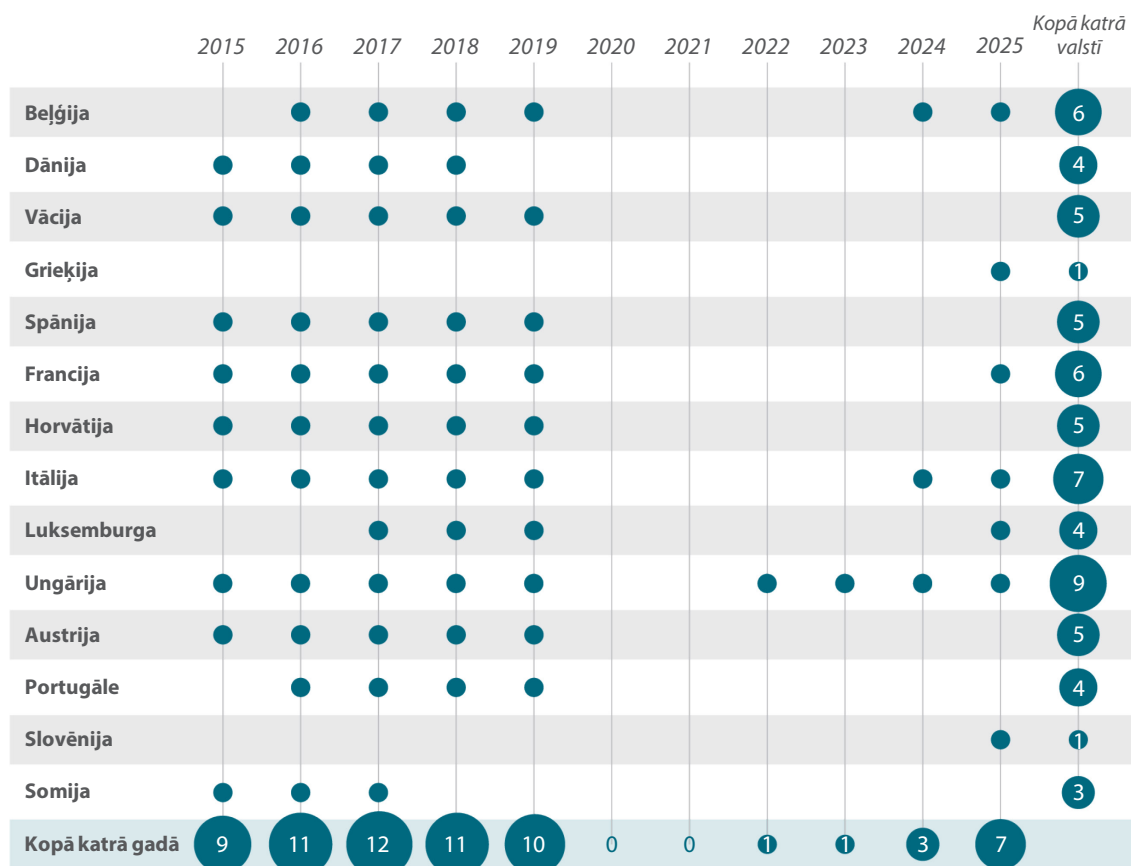
- 42** Stratēģijā nav pieminēts Eiropas pusgads. Līdz ar to pastāv risks, ka saskaņā ar stratēģiju ieviestās darbības nebūs labi saskaņotas ar Eiropas pusgada kontekstā gatavotiem novērtējumiem un konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem saistībā ar pakalpojumiem, un otrādi.
- 43** Kopumā Komisijas 2025. gada stratēģijā ir apzināti ievērojami šķēršļi pakalpojumu nozarē un ir noteiktas prioritāras darbības šķēršļu novēršanai. Ir norādīti orientējoši termiņi, kuros jāuzsāk konkrētas darbības. Dažas no šīm darbībām Komisija jau ir sākusi īstenot, kā plānots. Piemēram, 2026. gada pirmajos mēnešos tā sāka uzlabot Pakalpojumu direktīvā noteikto paziņošanas procedūru. Ja tas netiktu darīts, Komisija ierosinātu tiesību akta priekšlikumu ar mērķi līdz 2027. gadam pieņemt vienotā tirgus šķēršļu likvidēšanas aktu. Citu darbību īstenošanā jau radušies pirmie kavējumi. Tā tas ir ar iniciatīvu attiecībā uz pārrobežu autonomas pakalpojumiem. Turklāt atzīmējam, ka stratēģijā ne visām darbībām ir pietiekami skaidri noteikts, ko un kādā termiņā Komisija ir iecerējusi sasniegt. Stratēģija ir pirmais solis ceļā uz integrētāku vienoto tirgu. Tajā pašā laikā uzskatām, ka dokumentam joprojām trūkst vērienīguma, kas būtu vajadzīgs, lai pakalpojumu nozares integrācija vienotajā tirgū arī turpmāk noritētu būtiskā apmērā.

Nesenie konkrētām valstīm adresētie ieteikumi nemudināja dalībvalstis būtiski reformēt pakalpojumu nozaru regulējumu

- 44** 2012. gadā Komisija ierosināja daļēji novērst Pakalpojumu direktīvas ieviešanas trūkumus ar Padomes sagatavotiem konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem (KVAI), un aicināja attiecīgās dalībvalstis veikt vērienīgākas valsts reformas¹⁶. Mēs pārbaudījām, cik lielā mērā šī pakalpojumu tirgu dinamikas uzraudzība aptvēra pārrobežu pakalpojumus un šķēršļu novēršanu. Analizējām arī kopš 2015. gada izdotos KVAI un skatījāmies, vai ieteikumu rezultātā attiecīgās dalībvalstīs bija veiktas lielākas reformas.
- 45** Mūsu analīze parādīja, ka Komisijas veiktā KVAI uzraudzība vairāk aptvēra makroekonomiskos datus un apkopoto informāciju (jo trūka attiecīgu datu par konkrētām pakalpojumu nozarēm), bet mazāk – pārrobežu pakalpojumus.
- 46** Laikposmā no 2015. līdz 2019. gadam Padome katru gadu dalībvalstīm sagatavoja 9–12 ar pakalpojumu nozari saistītus KVAI. 2020. un 2021. gadā – Covid-19 pandēmijas kulminācijas laikā – KVAI netika sagatavoti. Kopš 2022. gada ar pakalpojumu nozari saistīto KVAI skaits ir krasi samazinājies (2022. un 2023. gadā tika sagatavots tikai pa vienam KVAI, 2024. gadā – trīs, 2025. gadā – septiņi), jo Komisija galveno uzmanību pievērta ekonomikas atveseļošanai. Turklāt pakalpojumu KVAI tika adresēti mazākam skaitam dalībvalstu nekā pirms pandēmijas. Kopumā kopš 2022. gada Padome ir iesniegusi šīs jomas KVAI Ungārijai 2022.–2024. gadā, Beļģijai un Itālijai 2024. gadā un Beļģijai, Grieķijai, Francijai, Itālijai, Luksemburgai, Ungārijai un Slovēnijai 2025. gadā (**3. attēls**).

¹⁶ Komisijas paziņojums par vienotā tirgus labāku pārvaldību, COM(2012) 259.

3. attēls | Konkrētām valstīm adresēti ieteikumi pakalpojumu jomā

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

47 No mūsu apmeklētajām dalībvalstīm ieteikumus par pakalpojumu tirgiem bija saņēmušas Vācija, Francija, Itālija un Ungārija. Mēs pārbaudījām, cik lielā mērā pēc jaunākajiem ieteikumiem bija veiktas reformas, kuru mērķis ir novērst šķēršļus pakalpojumiem un veicināt izaugsmi un nodarbinātību ar deregulāciju. Taču konstatējām, ka šie ieteikumi kopumā nebija veicinājuši būtiskas reformas pakalpojumu nozarēs un ka reformas bija izraisījuši citi apstākļi ([2. izcēlums](#)). Komisijas jaunākajā 2025. gada KVAI novērtējumā ir teikts, ka Austrijā un Portugālē pieņemtās reformas ļāvušas panākt ievērojamu progresu.

2. izcēlums

Pakalpojumu nozarei sagatavoto KVAI ieviešana apmeklētajās dalībvalstīs nav veicinājusi būtiskas reformas

Komisijas vērtējumā Ungārija¹⁷, ieviešot kopš 2019. gada saņemtos KVAI, vai nu nav panākusi nekādu progresu, vai to panākusi tikai ierobežotā mērā.

Francijai 2019. gada KVAI tika ieteikts samazināt regulatīvos ierobežojumus, īpaši pakalpojumu nozarē, tostarp tādās jomā kā mazumtirdzniecība, darījumi ar nekustamo īpašumu, mājokļi, ēdināšana un juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi. Tajā pašā gadā Francija pieņēma rīcības plānu izaugsmes un uzņēmumu pārveides atbalstam, kurā bija ietverti aptuveni 70 pasākumi ar mērķi mazināt administratīvos šķēršļus uzņēmumiem un atvieglot piekļuvi finansējumam. Kopumā Komisija uzskatīja, ka progress ir ierobežots.

Savā 2019. gada 9. jūlija ieteikumā par Vācijas 2019. gada valsts reformu programmu Padome ieteica Vācijai 2019. un 2020. gadā stiprināt konkurenci uzņēmējdarbības pakalpojumu un reglamentēto profesiju jomā. Atbilstoši šim ieteikumam Vācija 2020. gadā grozīja noteikumus, kas reglamentē inženieru un arhitektu honorārus. Tika ņemts vērā arī Eiropas Savienības Tiesas spriedums, ar kuru Vācijas obligātie minimālie un maksimālie tarifi tika atzīti par nepieņemamiem. 2021. gadā, izpildot valsts konstitucionālās tiesas spriedumu, Vācija grozīja arī advokātu un nodokļu konsultāciju uzņēmumu profesionālās darbības likumu. Nekādi citi pasākumi, kurus noteica Padomes 2019. gada KVAI, pakalpojumu nozarē netika veikti. Tomēr kopš tā laika Vācijai adresētajos KVAI vairs nav iekļauti jauni ieteikumi par pakalpojumiem.

- 48** Tāpat mēs konstatējam, ka ieteikumi ne vienmēr pietiekami sasaucās ar citām Komisijas darbībām pārrobežu pakalpojumu veicināšanai, piemēram, ar 2015. gada stratēģiju dziļākam un taisnīgākam Eiropas vienotajam tirgum un ar 2020. gada ilgtermiņa rīcības plānu¹⁸, jo Eiropas pusgada kontekstā sagatavotie ar pakalpojumiem saistītie KVAI vairāk attiecās uz tādiem politikas jautājumiem un darbībām, kuru tvērums bija plašāks un ar lielāku makroekonomisko ietekmi.
- 49** Ņemot vērā iepriekš minēto, mēs uzskatām, ka Eiropas pusgads var būt noderīgs papildinājums citiem izpildes panākšanas instrumentiem, taču ar to lielākoties nesekmējās ne mudināt revīzijā apmeklētās dalībvalstis būtiski reformēt pakalpojumu nozares, ne novērst šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem vienotajā tirgū.

¹⁷ SWD(2025) 217, A16.2. tabula "Kopsavilkuma tabula par 2019.–2024. gada KVAI".

¹⁸ Komisijas paziņojums "Ilgtermiņa rīcības plāns vienotā tirgus noteikumu labākai īstenošanai un izpildei", COM(2020) 94.

Tikai dažas dalībvalstis pakalpojumu nozares reformēšanai izmantoja Atveseļošanas un noturības mehānismu

- 50** Padome un Eiropas Parlaments 2020. gadā izveidoja Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM)¹⁹, lai novērstu Covid-19 pandēmijas negatīvās sekas un stiprinātu ilgtermiņa ekonomisko izaugsmi. Jaunais finansēšanas mehānisms ļāva dalībvalstīm saņemt finansiālu atbalstu, lai intensīvāk īstenotu ilgtspējīgas reformas un ar tām saistītas publiskās investīcijas, tostarp pasākumus Eiropas pusgada kontekstā konstatētu problēmu risināšanai.
- 51** Finansiālais atbalsts tika piešķirts ar nosacījumu, ka dalībvalstis savos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos (ANP) paredz reformas un sasniedz noteiktus atskaites punktus un mērķrādītājus. Dalībvalstīm bija jāveic pasākumi, lai tiktu risinātas visas vai ievērojama daļa KVAI apzinātās problēmas, taču tām neprasīja veikt pasākumus katrā politikas jomā. Mēs pārbaudījām, vai ANP bija paredzētas attiecīgas reformas, kuru mērķis ir novērst šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem.
- 52** Konstatējām, ka no 10 dalībvalstīm, kuras 2019. gadā bija saņēmušas ieteikumus par pakalpojumiem (**3. attēls**), Spānija, Horvātija, Itālija, Ungārija, Austrija un Portugāle savos ANP bija iekļāvušas reformu pasākumus ar mērķis ir deregulēt vai vienkāršot pakalpojumu nozares (**III pielikums**). Tomēr Horvātijas, Itālijas un Portugāles ANP paredzētās reformas skāra tikai marginālas valsts ekonomikas nozares, kurām bija ļoti ierobežota pārrobežu ietekme vai tādas nebija nemaz.
- 53** Itālija cita starpā savā ANP bija paredzējusi reformēt tūristu gidu pakalpojumus, un tas pozitīvi ietekmēja pārrobežu pakalpojumus (**3. izcēlums**).

¹⁹ Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu.

3. izcēlums

Plaša tūristu gidu pakalpojumu reforma Itālijā kā nosacījums ES finansējuma saņemšanai no ANM

Itālijā atbilstoši ANM prasībām²⁰ pieņēma [Likumu Nr. 190/2023](#), ar ko tika izveidots vienots valsts satvars tūristu gidu profesijai un kas aizstāja iepriekš ļoti sadrumstaloto šīs nozares reģionālo regulējumu. Līdz ar to tika nodrošināta brīva un neierobežota piekļuve šai profesijai, jo bija likvidēti tādi šķēršļi kā obligāta dalība profesionālajās apvienībās, maksu termiņi, apdrošināšanas prasības un sodi par mācību kursu neapmeklēšanu. Ja ir nokārtots valsts eksāmens, reģistrācija tagad ir bez maksas, vairs nav ierobežots eksāmena dalībnieku un licencētu gidu skaits un profesijas pārstāvji var brīvi strādāt visā Itālijas teritorijā.

Reforma atviegloja pārrobežu pakalpojumu sniedzēju ienākšanu tirgū, jo tika atzīta profesionālā kvalifikācija, kas iegūta citās ES dalībvalstīs vai šim nolūkam par līdzvērtīgām atzītās valstīs.

- 54** Daudzgaļu finanšu shēmai laikposmam pēc 2027. gada Komisija ierosināja līdzīgu pieeju kā ANM, proti, līdzekļu izmaksai vajadzētu būt atkarīgai no reformu un investīciju galveno posmu apmierinošas izpildes. ES finansiālā atbalsta sasaiste ar konkrētu nosacījumu izpildi, piemēram, ir sekmīgi jāpieņem un jāīsteno noteikta reforma, principā varētu būt efektīvs instruments, ar kura palīdzību pārvarēt regulatīvos un administratīvos šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem. Tomēr līdz šim šāda finansēšanas mehānisma izmantošana pakalpojumu nozares reformēšanai ir bijusi ļoti ierobežota²¹.

²⁰ ANP 1. uzdevums "Digitalizācija, inovācija, konkurētspēja, kultūra un tūrisms", C3 – Tūrisms un kultūra 4.0.

²¹ Īpašie ziņojumi [21/2022](#), [07/2023](#), [26/2023](#), [13/2024](#) un [09/2025](#).

Komisija saskārās ar ievērojamiem izaicinājumiem, kas apgrūtināja vienotā tirgus noteikumu izpildi pakalpojumu nozarē

55 Dalībvalstīm bija jātransponē Pakalpojumu direktīva valsts tiesību aktos līdz 2009. gada beigām un bija jānodrošina savu tiesību aktu atbilstība šai Direktīvai. Ja kāda dalībvalsts neievieš ES vienotā tirgus noteikumus, Komisija var sākt pārkāpuma procedūru. Mēs pārbaudījām, cik efektīvi Komisija izmeklēja tai paziņotos Pakalpojumu direktīvas pārkāpumus. Turklāt izpētījām, vai mūsu apmeklētajās dalībvalstīs pastāvēja arī citi šķēršļi Direktīvas sekmīgai ieviešanai.

Vienotā tirgus noteikumos izmantotie termini ne vienmēr bija skaidri

- 56** Pakalpojumu direktīvā ir nošķirta brīvība (uz laiku) sniegt pakalpojumus un brīvība veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī. Tomēr ES tiesību aktos terminam “pagaidu pakalpojumu sniegšana” nav dota juridiska definīcija.
- 57** Valsts iestādes norāda, ka, neskatoties uz zināmu ES Tiesas judikatūru, šīs terminoloģijas nepilnības rada nenoteiktību, proti, nav skaidrs, kā praksē īstenot noteikumus par pagaidu pārrobežu pakalpojumiem. Bieži vien valsts tiesību aktos, kas reglamentē konkrētas saimnieciskās darbības, ir norādītas tikai prasības attiecībā uz šīm darbībām, bet nav precizēts, vai tās attiecas arī uz pagaidu pakalpojumu sniedzējiem. Tāpēc kompetentajai iestādei nākas rūpīgi vērtēt katru gadījumu atsevišķi. Uzņēmumiem tas var radīt papildu izmaksas, jo tie nevar brīvi sniegt pakalpojumus, kamēr nav oficiāli reģistrējušies citā dalībvalstī, turklāt ir jāpilda visi attiecīgās valsts noteikumi, piemēram, attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju atzīšanu.
- 58** Tā kā viens no Pakalpojumu direktīvas svarīgākajiem terminiem līdz šim nav pietiekami precizēts, rodas augsne juridiskajai nenoteiktībai, pakalpojumu sniedzējiem var rasties liekas izmaksas un var būt traucēta pakalpojumu sniegšana citās dalībvalstīs.

Dažās dalībvalstīs Pakalpojumu direktīvas ieviešana kavējās

- 59** Galējais līdzeklis, ar kuru Komisija var nodrošināt atbilstību ES tiesību aktiem, ir vēršanās Eiropas Savienības Tiesā (EST) saistībā ar dalībvalstu pārkāpumiem²². Arī valsts tiesas var lūgt EST prejudiciālu nolēmumu, kas tām ļauj izspriest konkrētas lietas. Tomēr bieži šīs procedūras ir ilgstošas, un neatbilstības saglabājas gadiem ilgi. Viens no šādiem piemēriem ir valsts koncesijas Itālijā ([4. izcēlums](#)).

4. izcēlums

Pakalpojumu direktīvas ieviešanas būtiska kavēšanās attiecībā uz publiskām koncesijām Itālijā

Kopš Pakalpojumu direktīvas stāšanās spēkā Komisija ir uzsākusi pārkāpuma procedūru pret Itāliju, jo pretēji [Pakalpojumu direktīvas 9. pantam](#) publiskās koncesijas pludmales pakalpojumiem netika piešķirtas publiskā iepirkuma procedūrās. Lai gan valsts noteikumi 2010. gadā tika atcelti, turpmākajos valsts tiesību aktos atkārtoti tika pagarinātas esošās koncesijas un tika atlikti publiskie konkursi par koncesiju nodošanu²³. Lai gan Eiropas Savienības Tiesa 2016. gadā pieņēma spriedumu šajā jautājumā²⁴ un apstiprināja, ka šādas koncesijas ietilpst Pakalpojumu direktīvas darbības jomā, Itālija 2024. gadā pieņēma jaunu dekrētlikumu²⁵, ar kuru koncesijas paliek spēkā līdz 2027. gadam.

Līdzīga situācija bija mazumtirdzniecības nozarē, kur tikai 2023. gadā ar jaunu likumu tika reformēta koncesiju piešķiršanas sistēma tirdzniecībai publiskās teritorijās²⁶. Šāda veida tirdzniecība Itālijā veido aptuveni vienu piektdaļu no visām mazumtirdzniecības darbībām, un 2023. gadā koncesijas attiecās uz aptuveni 160 000 mazumtirgotāju. Tomēr minētajā likumā bija paredzēta arī piešķirto koncesiju pagarināšana par 10 gadiem.

²² LESD, 258. pants.

²³ Likums Nr. 494, 5.12.1993.; Likums Nr. 25, 26.2.2010. un Likums Nr. 145, 30.12.2018.

²⁴ Tiesas (piektās palātas) 2016. gada 14. jūlija spriedums [apvienotajās lietās C-458/14 un C-67/15](#).

²⁵ Dekrētlikums Nr. 131, 16.9.2024.

²⁶ Ikgadējais tirgus un konkurences likums Nr. 214/2023.

- 60** Komisija kopš 2013. gada, formulējot konkrētām valstīm adresētus ieteikumus (KVAI), ir vairākkārt kritizējusi Ungāriju par nelabvēlīgas vides radīšanu ārvalstu uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus tādās nozarēs kā banku darbība, mazumtirdzniecība, enerģētika, transports vai apdrošināšana, kur ierobežojoši noteikumi un patvaļīga administratīva iejaukšanās ierobežo konkurenci un ietekmē uzņēmumu rentabilitāti. Šādi apstākļi var atturēt citu ES dalībvalstu vai trešo valstu pakalpojumu sniedzējus piedāvāt pārrobežu pakalpojumus un veikt tiešas investīcijas. Lai gan ne visi šie jaunie šķēršļi sasaucas ar Pakalpojumu direktīvas darbības jomu, tie rada risku, ka Ungārijas pakalpojumu tirgus vēl vairāk nošķirsies no ES vienotā tirgus (**5. izcēlums**).

5. izcēlums

Ungārijas regulatīvie ierobežojumi, kas apdraud vienotā tirgus pamatprincipus, kuri attiecas uz pakalpojumiem

Diskriminējošas cenas degvielai

Ungārija oficiāli ieviesa zemākas degvielas cenas transportlīdzekļiem ar Ungārijas numura zīmēm, savukārt transportlīdzekļiem ar ārvalstu numura zīmēm bija jāmaksā dārgāk. Komisija 2022. gadā sāka oficiālu pārkāpuma procedūru pēc tam, kad bija saņēmusi sūdzību, ka ar šo pasākumu tiek pārkāpti ES noteikumi par preču un pakalpojumu brīvu apriti Eiropas Savienībā.

Diskriminējoši pasākumi mazumtirdzniecībā

Ungārija ir pieņēmusi arī vairākus pasākumus, kas ierobežo piekļuvi tirgum. 2014. gadā ar likumu aizliedza zaudējumus nesošu lielveikalu darbību, lai aizsargātu vietējos uzņēmumus no lieliem – bieži vien ārvalstu – konkurentiem. Vēlāk Komisija lūdza šos ierobežojumus atcelt. 2025. gadā Komisija sāka jaunas pārkāpuma procedūras (2026. gada sākumā tās joprojām tika izskatītas) un atkal aicināja Ungāriju ievērot noteikumus par brīvu uzņēmējdarbības veikšanu un nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret ekonomikas dalībniekiem saistībā ar noteiktiem produktiem.

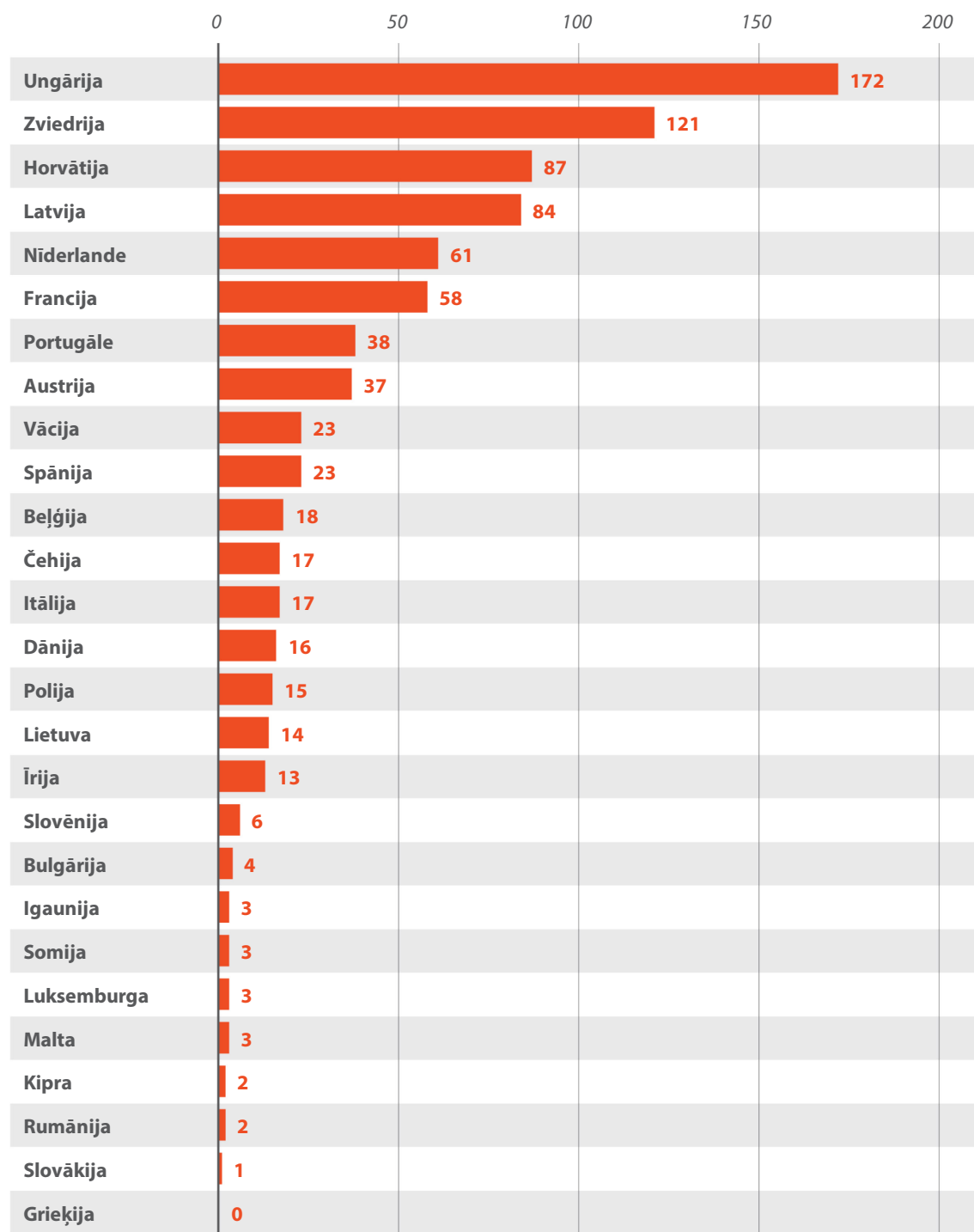
- 61** Kopumā, kaut arī pastāv skaidra ES judikatūra un ir ierosinātas pārkāpuma procedūras, dažas dalībvalstis ir ievērojami palēninājušas Pakalpojumu direktīvas ieviešanu vai pat noteikušas jaunus regulatīvus vai administratīvus šķēršļus, kuri vēl vairāk kavē vienotā tirgus integrāciju.

Jaunu šķēršļu paziņošana Komisijai nenorit gludi un ir lielā mērā neefektīva

- 62** Saskaņā ar Pakalpojumu direktīvas 15. panta 7. punktu un 39. panta 5. punktu dalībvalstīm ir jāziņo Komisijai par jaunām normatīvām vai administratīvām prasībām, kas skar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pārrobežu pakalpojumu sniegšanu. Komisijai ir jānovērtē jauno prasību atbilstība ES tiesību aktiem un par tām jāinformē citas dalībvalstis, publicējot paziņojumu īpašā tīmekļa vietnē. Mēs pārbaudījām, vai mūsu apmeklētās dalībvalstis paziņošanas pienākumu ievēroja konsekventi un visaptveroši.
- 63** Saskaņā ar Pakalpojumu direktīvas 15. panta 3. punktu jaunām prasībām ir jābūt nediskriminējošām, pamatotām ar sevišķi svarīgu iemeslu sabiedrības interesēs, kā arī samērīgām. Šie paziņošanas kritēriji neattiecas, piemēram, uz jaunām atļauju piešķiršanas sistēmām. Tomēr tiesību akta priekšlikums, ko Komisija iesniedza 2016. gadā šā trūkuma novēršanai, 2021. gadā tika atsaukts²⁷.
- 64** Laikposmā no 2016. līdz 2024. gadam Komisija saņēma 847 paziņojumus saistībā ar Pakalpojumu direktīvu. Savā analizē atklājām, ka dalībvalstis šo procedūru izmanto ļoti atšķirīgi. Piemēram, Grieķija nekad nav iesniegusi nevienu paziņojumu, deviņas citas dalībvalstis minētajā laika posmā iesniedza mazāk nekā 10 paziņojumu, savukārt Ungārija un Zviedrija katra iesniedza vairāk nekā 100 paziņojumu ([4. attēls](#)).

²⁷ COM(2016) 821.

4. attēls | Dalībvalstu sniegtie paziņojumi (2016.–2024. gads)

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

65 Pakalpojumu direktīvas noteikumi attiecas uz visiem pasākumiem, ko dalībvalstīs ievieš valsts, reģionālā vai vietējā līmenī. Tomēr mūsu apmeklētajās dalībvalstīs nebija vienotas izpratnes par reģionālu vai vietēju noteikumu paziņošanas pienākumu. Dažas dalībvalstis ziņoja par reģionālām vai vietējām prasībām attiecībā uz pakalpojumiem, bet citas ziņoja tikai par valsts līmeņa pasākumiem.

- 66** Lai gan Komisija 2022. gadā atjaunināja [norādījumus dalībvalstīm](#) un 2024. gadā uzlaboja paziņojuma veidlapu, kas jāizmanto dalībvalstīm, mūsu apmeklēto dalībvalstu iestādes norādīja, ka tām joprojām trūkst pietiekami skaidru Komisijas norādījumu par to, kā novērtēt valsts noteikumu atbilstību Pakalpojumu direktīvai, piemēram, attiecībā uz valsts tiesību aktu projektu nediskriminējošo ietekmi, nepieciešamību un samērīgumu. Tāda veida novērtēšanas norādījumi tika iekļauti [Direktīvā \(ES\) 2018/958](#) par samērīguma novērtēšanu pirms jaunas profesiju reglamentācijas pieņemšanas²⁸.
- 67** Ja paziņojumu novērtēšanā Komisija konstatēja acīmredzamu neatbilstību Pakalpojumu direktīvai, tā parasti sazinājās ar dalībvalstīm. Tomēr Komisijas pašas centieni apzināt nepaziņotus valsts tiesību aktus bija ierobežoti. 2019. un 2020. gadā Komisija pirmo reizi visās dalībvalstīs veica skrīningu, un katrā no šiem gadiem apzināja aptuveni 10 acīmredzamas neatbilstības gadījumus. Attiecīgās dalībvalstis pēc tam paziņoja par veiktajiem pasākumiem vai grozīja tiesību aktus, lai tie būtu saskaņoti ar Pakalpojumu direktīvu. 2024. gadā Komisija veica līdzīgu skrīningu, taču ierobežoto resursu dēļ aptvēra tikai divus reģionus Vācijā un Polijā.
- 68** No iepriekš minētā izriet, ka paziņošanas procesā ir ievērojamas nepilnības, tātad netiek nodrošināts, ka Komisija ir pienācīgi informēta par jaunām prasībām, kas var radīt šķēršļus vienotajam pakalpojumu tirgum. Komisijas pašas izmeklēšanas tvērums un biežums nav pietiekams, lai kompensētu šīs nepilnības.

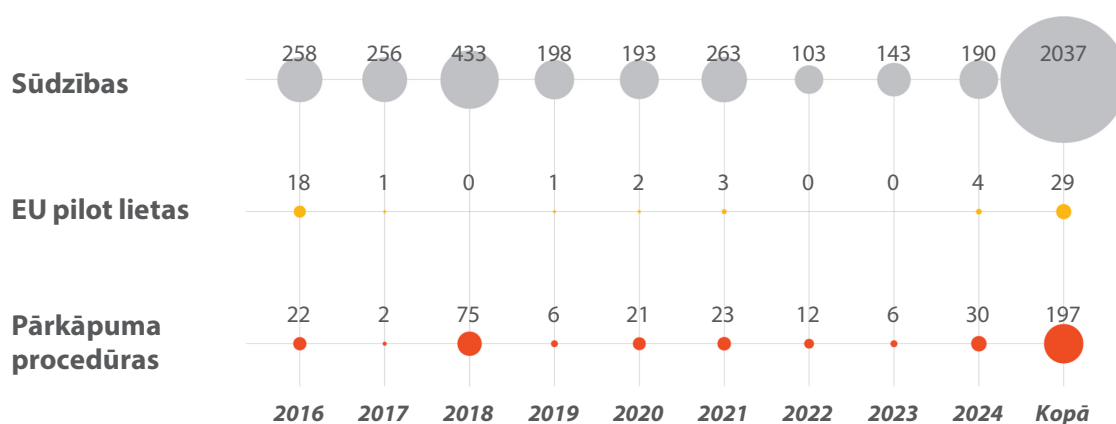
Komisija nepilnīgi izskata ar pakalpojumiem saistītas sūdzības

- 69** Sūdzības ir svarīgs avots, no kura Komisija iegūst informāciju par iespējamām ES noteikumu pārkāpumiem pakalpojumu nozarē. Ja kāds iedzīvotājs vai uzņēmums uzskata, ka dalībvalsts ir pārkāpusi ES tiesību aktus, piemēram, pieņēmusi nelabvēlīgus tiesību aktus vai veikusi nevēlamas administratīvas darbības, ir iespējams iesniegt sūdzību Komisijai. Mēs pārbaudījām izlasi ar 30 sūdzībām un citām lietām, ko izraudzījāmies no Komisijas datubāzes *THEMIS*. Uz šā pamata novērtējām, vai Komisija efektīvi izskatīja svarīgākās sūdzības vispirms un veica atbilstošus pasākumus gadījumos, kad tika būtiski pārkāpti ES noteikumi.

²⁸ Sk. arī Īpašā ziņojuma 10/2024 34. punktu.

70 Kopš 2016. gada Komisija no visām 27 ES dalībvalstīm ir saņēmusi 2037 sūdzības par pārrobežu pakalpojumu brīvas sniegšanas noteikumu pārkāpumiem. Novērtēšanas rezultātā tikai dažās lietās tika sāktas oficiālas pārkāpuma procedūras pret dalībvalstīm (**5. attēls**). Sūdzības bija par pamatu 34 % lietu, kas iekļautas dialoga platformā *EU Pilot*, kurā Komisija cenšas novērst iespējamu neatbilstību ES tiesību aktiem, izmantojot neformālu dialogu ar attiecīgajām dalībvalstīm. Un sūdzības bija par pamatu 13 % pārkāpuma procedūru.

5. attēls | Sūdzību, *EU Pilot* dialoga lietu un pārkāpuma procedūru kopējais skaits katru gadu

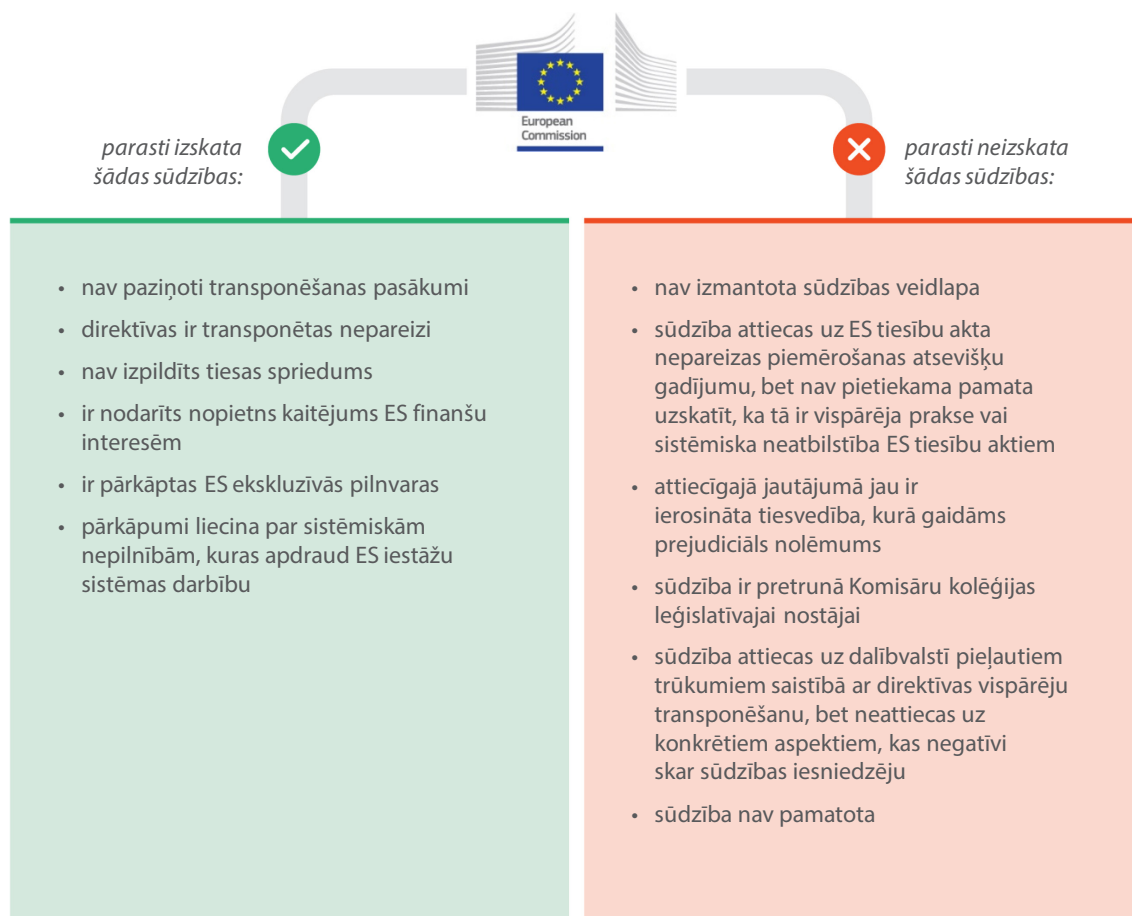

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

71 2008. gadā izveidotajā dialoga platformā *EU Pilot* Komisija cenšas ar dalībvalstīm apspriest un novērst iespējamus ES tiesību aktu pārkāpumus, lai pēc iespējas izvairītos no oficiālām pārkāpuma procedūrām, kas paredzētas LESD 258. pantā. Tomēr kopš 2017. gada Komisija saistībā ar pakalpojumiem ir izmantojusi *EU Pilot* tikai 11 pārkāpumu gadījumā (salīdzinājumā ar 95 gadījumiem laikposmā no 2013. līdz 2016. gadam). Tam par iemeslu bija Komisijas uzskats, ka šī platforma nav efektīvs līdzeklis konkrēto lietu risināšanai.

72 Resursu efektīvas pārvaldības nolūkos Komisijai ir jāsarindo sūdzības prioritārā secībā un jāizlemj, kā rīkoties. Tāpēc Komisijas iekšējās sūdzību novērtēšanas pamatnostādņēs, kas izstrādātas, pamatojoties uz 2017. gada **paziņojumu “ES tiesību akti: labāki rezultāti līdz ar labāku piemērošanu”**, ir noteiktas lietu kategorijas, kuras uzskatāmas par prioritārām, kā arī kategorijas, kuras parasti netiek izskatītas (**6. attēls**).

6. attēls | Kritēriji, pēc kuriem Komisija nosaka prioritārās sūdzības

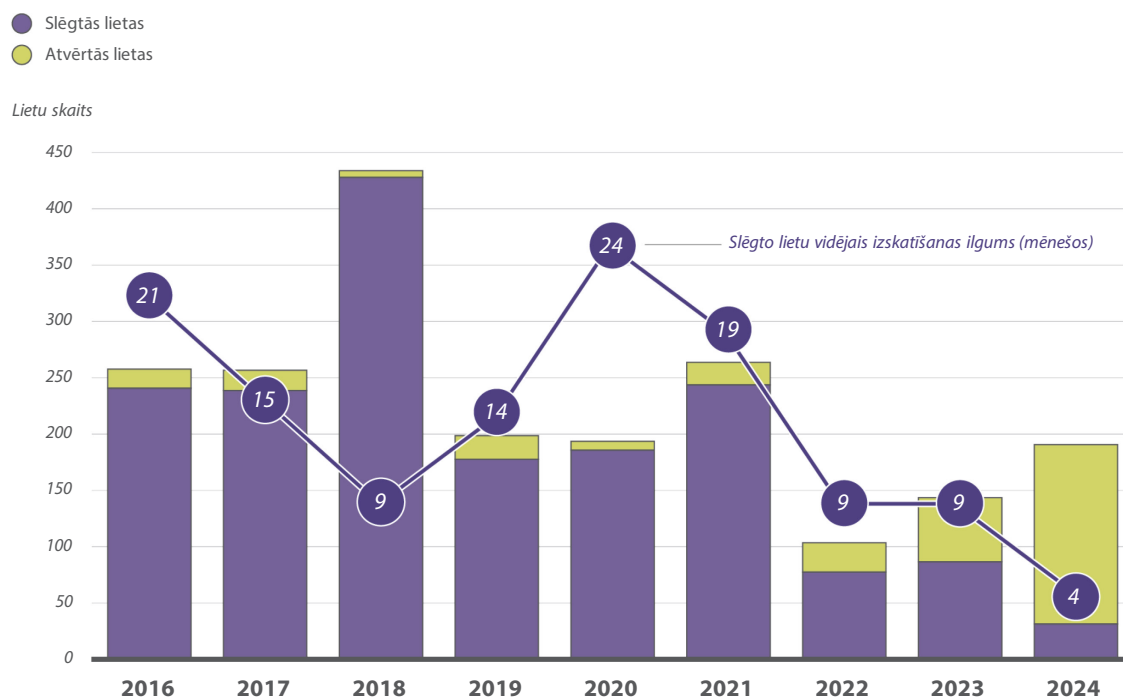
Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

- 73** Lietās, kuras Komisija uzskatīja par izskatāmām, mēs neatradām pierādījumus, ka tā būtu izmantojusi skaidrus prioritāšu noteikšanas kritērijus. Lai gan sūdzību izskatītājiem ir jādokumentē un jāpamato izskatīšanas prioritāte (72. punkts), tas nebija darīts nevienā no mūsu izlasē iekļautajām 30 lietām.
- 74** ES tiesību aktos tiek iekļauts *de minimis* noteikums, kas veicina efektivitāti, izslēdzot maznozīmīgus gadījumus un novēršot nevajadzīgas izpildes procedūras. Tā kā Pakalpojumu direktīvā šāda noteikuma nav, Komisijai bija jāizskata visas pamatotās un pareizi iesniegtās sūdzības, tostarp daudzas attiecībā uz nišas tirgiem, bet tas tērēja vērtīgus resursus.

Komisijai iesniegto sūdzību slēgšana reizēm ieilga un nelabvēlīgi ietekmēja mazos uzņēmumus

- 75** Komisijai ir jāveic visu sūdzību sākotnējais novērtējums divu mēnešu laikā pēc sūdzības reģistrācijas. Ja sūdzība ir jāizskata sīkāk, novērtējums būtu jāpabeidz viena gada laikā pēc reģistrācijas. Jebkuru lietu, kura gada laikā nav izskatīta, būtu jāvērtē prioritārā kārtā²⁹. Mēs pārbaudījām, cik ilgi Komisija izskatīja sūdzības.
- 76** Laikposmā no 2016. līdz 2024. gadam Komisija sūdzības par pakalpojumiem analizēja vidēji 15 mēnešus. Kaut arī 2019. līdz 2021. gadā lietu izskatīšana bija ilgāka, vidējais lietu izskatīšanas ilgums kopš 2016. gada ir ievērojami samazinājies (**7. attēls**). Tomēr procedūru ieilgšana joprojām ir izplatīta parādība. Aptuveni trešdaļā lietu nebija ievērots viena gada termiņš, savukārt 75 sūdzības (aptuveni 4,4 % slēgto sūdzību) no reģistrācijas līdz slēgšanai izskatīja piecus gadus.

7. attēls | Sūdzības par pakalpojumiem: atvērto un slēgto lietu skaits un slēgto lietu vidējais izskatīšanas ilgums (2016.–2024. gads)

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

²⁹ Sk. arī Komisijas 2020. gada ilgtermiņa rīcības plāna 20. darbību.

77 Mēs konstatējam, ka Komisija ne vienmēr novērtēja sūdzības saskaņā ar saviem procedūru noteikumiem. Reizēm trūka sākotnējo novērtējumu uzskaites vai sūdzību iesniedzēji nebija informēti par to, ka viņu sūdzība tiek izskatīta vairāk nekā gadu. Turklāt trīs pārkāpuma lietas pret Ungāriju, Rumāniju un Slovākiju netika turpinātas Covid-19 pandēmijas dēļ, un tās slēdza bez atkārtotas novērtēšanas³⁰. Vienā gadījumā Komisija bija sniegusi tikai ieteikumus, lai gan bija konstatēts iespējams ES tiesību aktu pārkāpums (**6. izcēlums**).

6. izcēlums

Sūdzība par darba ņēmēju norīkošanu darbā Vācijā

Komisija saņēma sūdzību par darba ņēmēju pagaidu norīkošanu darbā būvniecības nozarē Vācijā. Šos darba ņēmējus pakalpojumu sniedzēji bija pieņēmuši darbā no pagaidu nodarbinātības aģentūrām³¹.

Lai gan Komisija uzskatīja, ka Vācijas likums par pagaidu darbu kavēja šādu norīkošanu darbā, tā izvēlējās sniegt tikai ieteikumu³². Vācija vēl aizvien nav risinājusi šo jautājumu, un Komisija lietu vēl nav slēgusi.

78 Lielāko daļu Komisijas izskatīto sūdzību iesniedza mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) vai privātpersonas, kas uzskatīja, ka ir pārkāptas to tiesības sniegt pakalpojumus citā dalībvalstī. MVU biežāk sniedz pagaidu pakalpojumus pretstatā lielākiem uzņēmumiem, kuri var atļauties pastāvīgu klātbūtni citā valstī un tādējādi mazāk saskaras ar pārrobežu šķēršļiem. Tomēr daudzi MVU, iespējams, neiesniedz sūdzības Komisijai, jo raizējas par procedūru ilgumu un neskaidru iznākumu.

79 Izņemot sūdzību mehānismu, uzņēmumiem ir ierobežotas iespējas iebilst pret regulatīviem vai administratīviem šķēršļiem, kas kavē pakalpojumu sniegšanu citā dalībvalstī. Īpaši MVU pārsvarā ir pārāk dārgi un laikietilpīgi citā dalībvalstī ierosināt tiesvedību, turklāt izredzes uz labvēlīgu atrisinājumu ir neskaidras.

³⁰ INFR(2020)2091, INFR(2020)2090 un INFR(2020)4007.

³¹ CPLT(2020)02219.

³² Eiropas Komisija, *Transition pathway for Construction*, 2023, 40. un 44. lpp.

80 Kopumā Komisijai izdevās saīsināt laiku, kādā tiek izskatītas sūdzības par šķēršļiem pārrobežu pakalpojumu sniegšanai, taču ilgstošas procedūras joprojām ir izplatītas un ne vienmēr pret attiecīgajām dalībvalstīm tiek ierosinātas pārkāpuma lietas, pat ja tas būtu pamatoti. Šī situācija īpaši negatīvi ietekmē mazākus pakalpojumu sniedzējus, kurus šādi šķēršļi parasti skar vairāk, bet kuri retāk iesniedz oficiālas sūdzības vai lūdz tiesisko aizsardzību valsts tiesās.

Pārrobežu pakalpojumu veicināšanas instrumenti ir bijuši lielā mērā neefektīvi

81 Šīs revīzijas aptvertajā laikposmā Komisijas un dalībvalstu rīcībā bija turpmāk uzskaitītie instrumenti, ar kuriem bija iecerēts nodrošināt netraucētu vienotā tirgus darbību un uzņēmumiem atvieglot pārrobežu pakalpojumu sniegšanu:

- **vienotie kontaktpunkti (VKP)**, kas kalpo kā centrāla vieta, kurā pakalpojumu sniedzēji var tiešsaistē izpildīt visas procedūras un formalitātes³³;
- tīkls **SOLVIT**³⁴ – bezmaksas problēmu risināšanas pakalpojums, ko koordinē Komisija un ko kopš 2002. gada nodrošina valstu pārvaldes iestādes. Šis tīkls palīdz iedzīvotājiem un uzņēmumiem, kuriem ir grūtības panākt savu ES tiesību atzīšanu citas valsts iestādēs, īpaši, pārceļoties uz citu ES valsti vai tajā veicot pārrobežu uzņēmējdarbību. Šis pakalpojums ir alternatīva oficiālas tiesvedības sākšanai tiesā, sūdzības iesniegšanai Komisijā vai lūgumraksta iesniegšanai³⁵;
- **Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupa (SMET)** – forums, kurā Komisija kopīgi ar dalībvalstīm strādā, lai likvidētu lielākos vienotā tirgus šķēršļus.

82 Mēs pārbaudījām, vai šos instrumentus pietiekamā mērā un efektīvi izmantoja, lai veicinātu pārrobežu pakalpojumu sniegšanu Eiropas Savienībā. Šajā nolūkā analizējām pieejamos lietotāju datus un attiecīgo SMET darbību rezultātus, kā arī aptaujājām vienotos kontaktpunktus visās dalībvalstīs.

³³ Pakalpojumu direktīva, 6. un 8. pants.

³⁴ Komisijas lēmums 2013/461/ES.

³⁵ COM(2025) 500, 28. lpp.

Vienotie kontaktpunkti vēl nepilda savu lomu, kāda tā paredzēta Pakalpojumu direktīvā

- 83** Lai pakalpojumu sniedzējiem vienkāršotu administratīvās procedūras, Pakalpojumu direktīvā bija paredzēts izveidot vienotos kontaktpunktus (VKP), kuri nodrošinātu pamatinformācijas (piemēram, vietējo prasību) vieglu pieejamību gan pakalpojumu sniedzējiem, gan saņēmējiem³⁶. Dalībvalstis varēja brīvi izlemt, cik VKP tām vajag un kam šo uzdevumu uzticēt. Divās mūsu izlasē iekļautās dalībvalstīs (Vācijā un Itālijā) ir izveidojusies lielā mērā decentralizēta sistēma, proti, VKP uzdevumus pilda pašvaldības un tirdzniecības un amatniecības kameras.
- 84** Lai efektīvi īstenotu Pakalpojumu direktīvu, Komisija 2012. gada pakalpojumu paketes ietvaros kopīgi ar dalībvalstīm pieņēma hartu. Hartas mērķis bija mudināt dalībvalstis padarīt VKP pakalpojumus pieejamākus un lietotājiem draudzīgākus³⁷. 2018. gadā Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret visām dalībvalstīm par to, ka tās neievēroja Pakalpojumu direktīvas attiecīgo noteikumu par VKP. Pēc procedūras pabeigšanas Komisija sadarbojās ar dalībvalstīm, līdz 2024. gadā bija izstrādāts labas prakses katalogs nolūkā vēl vairāk uzlabot VKP.
- 85** Mūsu apmeklētajās dalībvalstīs vērtējām, kādu progresu VKP ir panākuši labas prakses kataloga īstenošanā. Papildus apmeklējumiem uz vietas mēs 2025. gada jūnijā izsūtījām aptauju 27 dalībvalstu VKP (sk. izvilcumu [IV pielikumā](#)).
- 86** Gan aptaujas rezultāti ([V pielikums](#)), gan mūsu apmeklējumi dalībvalstīs liecina, ka daudzi VKP nedarbojas saskaņā ar Pakalpojumu direktīvu un vēl nav ieviesuši labas prakses ieteikumus ([7. izcēlums](#)).

³⁶ Pakalpojumu direktīva, 7. pants.

³⁷ Komisijas paziņojums "Partnerība jaunai pakalpojumu nozares izaugsmei 2012.–2015. gadā", COM(2012) 261, 12. lpp.

7. izcēlums

Vienoto kontaktpunktu pakalpojumus vajadzētu uzlabot

16 no 27 dalībvalstīm VKP ir centrāls punkts. Tomēr mēs konstatējam, ka tikai trīs dalībvalstis (Francija, Polija un Zviedrija) pilnībā izpildīja visas Pakalpojumu direktīvas prasības. Astoņās dalībvalstīs pakalpojumu sniedzēji vienotajā kontaktpunktā nevar nokārtot visas administratīvās formalitātes, kas vajadzīgas pārrobežu darbībām, un deviņās dalībvalstīs VKP nesniedz visu nepieciešamo informāciju, piemēram, kā piekļūt publiskiem reģistriem un datubāzēm vai kā rīkoties strīda gadījumā. Tikai sešās dalībvalstīs uzņēmumi var nokārtot visas formalitātes tiešsaistē, un tikai septiņās dalībvalstīs VKP ievēro Komisijas labas prakses ieteikumus.

Visās vienpadsmit dalībvalstīs, kurās VKP ir decentralizēti, viens vai vairāki no tiem neatbilst visām Direktīvas prasībām, piemēram, pakalpojumu sniedzēji nevar nokārtot visas pārrobežu darbībām vajadzīgās administratīvās formalitātes vai VKP pilnā mērā nepilda visas informēšanas prasības.

Tikai Spānijā, Slovēnijā un Austrijā decentralizētie VKP pilnībā ievēro labu praksi un ieteikumus. Turpretim, piemēram, Čehijā, Vācijā, Itālijā un Slovērijā daži VKP nepiedāvā informāciju angļu valodā.

13 dalībvalstīs uzņēmumi, kuri vēlējas izmantot VKP pakalpojumus, nevarēja izmantot savas valsts elektroniskās identifikācijas datus visos vienotajos kontaktpunktos.

[Eiropas vienotā digitālā vārteja](#) ir ES iniciatīva, kuras mērķis ir līdz 2020. gada beigām panākt tiešsaistes piekļuvi informācijai un administratīvajām procedūrām³⁸. Tomēr mūsu aptaujā konstatējam, ka Beļģijas, Čehijas, Vācijas, Itālijas, Ungārijas un Rumānijas VKP nevar piekļūt, izmantojot vārteju.

87 Tā kā VKP parasti tikai ierobežotā mērā uzglabā datus par informācijas vai palīdzības pieprasījumiem, ko iesnieguši citu dalībvalstu uzņēmumi, mums bija grūti novērtēt, cik lielā mērā VKP ir veicinājuši pārrobežu pakalpojumu sniegšanu. Četrās dalībvalstīs, kurās izmanto decentralizētu pieeju, un aptuveni trešdaļā dalībvalstu, kurās izmanto centralizētu pieeju, VKP nevāc šādu informāciju. Mūsu aptauja parādīja, ka vairāk nekā pusē dalībvalstu, kuras piemēro centralizētu pieeju, VKP saņēma mazāk nekā 50 pieprasījumu gadā. Tas rada jautājumus par VKP vispārējo lietderību.

³⁸ Regula (ES) 2018/1724.

Uzņēmumi reti izmantoja SOLVIT, lai risinātu juridiskus jautājumus, kas saistīti ar pārrobežu pakalpojumiem

- 88** Iekšējā tirgus problēmu risināšanas tīklu SOLVIT joprojām reti izmantoto pakalpojumu jomā, un kopš 2015. gada, kad mēs analizējām stāvokli vienam no mūsu agrākiem īpašajiem ziņojumiem, gandrīz nekas nav mainījies. 2024. gadā tikai 25 no 3427 gadījumiem bija saistīti ar pakalpojumiem, un tas ir līdzīgi 2014. gada rādītājiem (17 no 2368 gadījumiem)³⁹.
- 89** *Eurochambres 2024. gada vienotā tirgus apsekojumā* konstatēts, ka, saskaroties ar pārrobežu šķēršļiem, uzņēmumi parasti meklē juridiskas konsultācijas vai sazinās ar tirdzniecības un rūpniecības kamerām. *Eurochambres* uzskata, ka SOLVIT ierobežotā izmantošana var būt saistīta ar uzņēmumu informētības trūkumu.

Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupas panāktie taustāmie rezultāti pakalpojumu jomā ir bijuši ierobežoti

- 90** Kopš SMET izveides 2020. gadā šī darba grupa ir sākusi 11 projektus, no kuriem tikai divi attiecas uz pakalpojumiem. Viens projekts, kas attiecas uz [kvalifikāciju iepriekšējām pārbaudēm](#)⁴⁰, jau ir pabeigts. Otrs projekts, kas attiecas uz [administratīvo prasību racionalizēšanu pārrobežu pakalpojumu sniedzējiem](#), tika sākts 2022. gadā un joprojām turpinājās 2025. gada oktobrī. Šā ziņojuma sagatavošanas laikā Ungārija vēl nebija aktīvi piedalījies darba grupā⁴¹.
- 91** Mēs izskatījām projektu, kas attiecas uz administratīvo prasību racionalizēšanu saistībā ar darba ņēmēju norīkošanu. Šis jautājums ir svarīgs Pakalpojumu direktīvas piemērošanā gadījumos, kad, piemēram, pakalpojumu sniedzējs iegūst līgumu par pakalpojumu sniegšanu citā dalībvalstī un uz laiku turp nosūta savus darbiniekus. 2025. gadā projekts tikai ar ierobežotiem rezultātiem bija atvieglojis darba ņēmēju norīkošanu.

³⁹ Īpašais ziņojums 05/2016, 82. punkts.

⁴⁰ Sk. arī mūsu [Īpašo ziņojumu 10/2024](#) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu Eiropas Savienībā.

⁴¹ SWD(2025) 217, 52. lpp.

92 Darba grupa apzināja astoņus paraugprakses piemērus, kā uzņēmumiem samazināt administratīvo slogu (**8. izcēlums**). Lai gan lielākā daļa dalībvalstu piekrita, ka kontaktpersonām nav fiziski jāatrodas norīkojuma valstī, nebija vēlēšanās deklarācijas attiecināt tikai uz tām nozarēm, kurās pastāv būtisks darbā norīkošanas noteikumu neievērošanas risks. Tas būtu varējis ievērojami samazināt slogu daudziem uzņēmumiem nozarēs, kurās riska nav, bet tikai 11 dalībvalstis plānoja apsvērt šādu mērķtiecīgu pieeju⁴². Dažas no mūsu apmeklētajām dalībvalstīm uzskatīja, ka atbrīvojumu dēļ lielā mērā zustu kontroles vajadzībām vākta informācija un mazinātos pārbaūžu efektivitāte.

8. izcēlums

SMET projekts attiecībā uz darba ņēmēju norīkošanu

Darba grupa apzināja astoņus dalībvalstu paraugprakses piemērus, kas varētu mazināt administratīvo slogu uzņēmumiem, kuri norīko darba ņēmējus darbā citās dalībvalstīs. Piemēram:

- prasīt iepriekšēju deklarāciju tikai tajās jomās, kurās pastāv būtisks darbā norīkošanas noteikumu neievērošanas risks, vai attiecībā uz norīkojumiem, kas pārsniedz noteiktu ilgumu;
- ļaut pakalpojumu sniedzējiem iesniegt iepriekšēju deklarāciju līdz pirmās darba dienas beigām;
- prasīt tikai galvenos dokumentus, piemēram, darba līgumu, algas lapas un darba laika uzskaites lapas, un dot pakalpojumu sniedzējam pietiekami ilgu laiku dokumentu iesniegšanai pēc pieprasījuma;
- ļaut pakalpojumu sniedzējiem iesniegt dokumentus jebkurā ES valodā un nodrošināt lielāku elastību attiecībā uz kontaktpersonu sasniedzamību gadījumos, kad iestādes veic pārbaudes.

⁴² Eiropas Komisija, [Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupas 2023.–2024. gada ziņojums](#), 13. lpp.

93 Kopumā galvenie Komisijas un dalībvalstu izmantotie pārrobežu pakalpojumu veicināšanas instrumenti lielā mērā bija neefektīvi, jo:

- ne visi vienotie kontaktpunkti (VKP) atbilst Pakalpojumu direktīvā un 2024. gada labas prakses katalogā noteiktajām prasībām, turklāt, pat ja informācija ir pieejama, VKP pakalpojumi tā vai tā tiek izmantoti tikai epizodiski, tātad VKP vēl nepilda savu lomu, kā paredzēts Pakalpojumu direktīvā;
- tīklā SOLVIT tiek iesniegts tikai neliels skaits lietu, kas saistītas ar pakalpojumu jomu;
- SMET darba grupas sasniegtie taustāmie rezultāti pakalpojumu jomā ir ierobežoti.

Pakalpojumu tirgus plašākas integrācijas izmaksas, ieguvumi un potenciālā ietekme vēl nav pietiekami novērtēta

ES vienotais pakalpojumu tirgus ir samērā integrēts, taču daudzi šķēršļi saglabājas

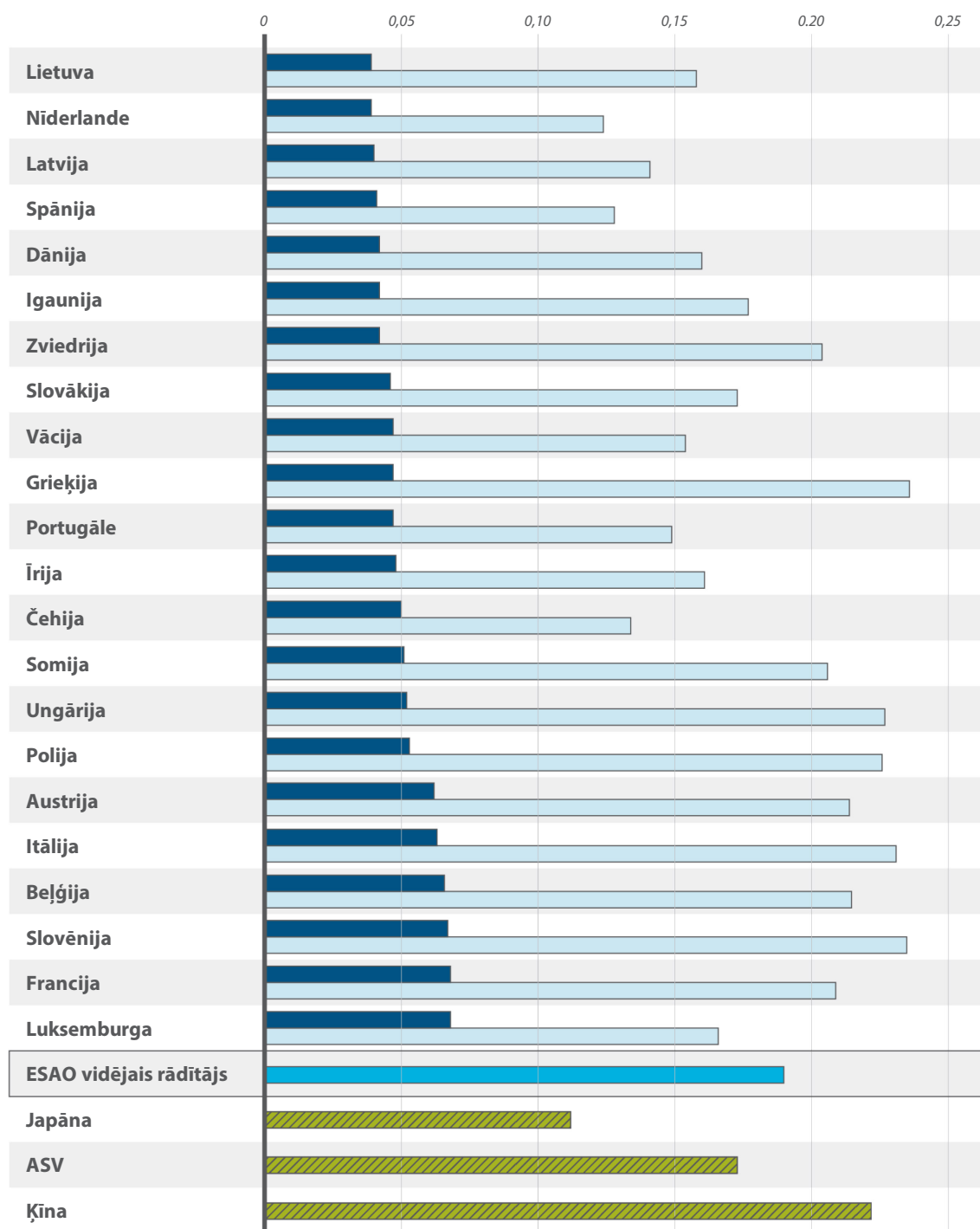
94 Mēs izskatījām arī citos avotos pieejamo informāciju par vienotā tirgus integrācijas apmēru pakalpojumu jomā. Viens piemērs ir Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) [pakalpojumu tirdzniecības ierobežošanas indekss \(STRI\)](#). Ar STRI nemēra ekonomisko integrāciju, bet sniedz informāciju par regulējumā noteiktiem šķēršļiem, kas ietekmē tirdzniecību 22 galvenajās pakalpojumu nozarēs 51 valstī. Indeksā ir ietverti ārvalstu pakalpojumu sniedzēju ieceļošanas ierobežojumi, konkurences šķēršļi, piemēram, tādu valsts uzņēmumu klātbūtne, kuriem piemēro preferenciālu režīmu, regulējuma pārredzamība, personu pārvietošanās ierobežojumi, piemēram, saistībā ar darba ņēmēju norīkošanu, un citi diskriminējoši pasākumi⁴³. STRI aptvertās nozares ne vienmēr atbilst tām, ko aptver Pakalpojumu direktīva.

⁴³ Geloso Grosso, M. un citi, *Services Trade Restrictiveness Index (STRI): Scoring and Weighting Methodology*, 2015. gada 23. janvāris, *OECD Trade Policy Papers*, Nr. 177, *OECD Publishing*, Parīze.

- 95** *STRI* indekss liecina, ka ES iekšienē pakalpojumu ierobežojumu rādītājs ir ievērojami zemāks nekā ESAO vidējais rādītājs vai to šķēršļu rādītājs, kuri ierobežo pakalpojumu tirdzniecību ar valstīm, kuras nav ES dalībvalstis. Saskaņā ar šo ESAO indeksu šķēršļi, kas ierobežo pakalpojumus dalībvalstīs, ES vienotajā tirgū kopumā visās uzraudzītajās nozarēs ir salīdzinoši zemi un ievērojami zemāki nekā attiecībā uz pakalpojumu tirdzniecību ar trešām valstīm vai salīdzinājumā ar šķēršļiem, ko ārvalstu pakalpojumu sniedzējiem noteikušas citas ekonomiski svarīgas valstis.
- 96** Vienlaikus *STRI* indekss liecina, ka atsevišķās dalībvalstīs un nozarēs šķēršļi var ievērojami atšķirties un laika gaitā mainīties, piemēram, ja kāda dalībvalsts ievieš jaunus šķēršļus pakalpojumiem (**8. attēls**).

8. attēls | ESAO pakalpojumu tirdzniecības ierobežošanas indekss (2024. gads)*

- ES dalībvalstis (tirdzniecība ES iekšienē)
- ES dalībvalstis (tirdzniecība ārpus ES)
- Trešās valstis

Piezīme. Nulle nozīmē, ka ierobežojumu nav, savukārt viens – regulatīvā vide ir ļoti ierobežojoša.

* Dati par Bulgāriju, Kipru un Maltu nav pieejami.

Avots: ERP aprēķini, pamatojoties uz ESAO STRI datubāzi.

97 Tomēr citi avoti liecina, ka vienotais pakalpojumu tirgus varētu iegūt vēl vairāk, ja tiktu likvidēti pašreizējie šķēršļi pakalpojumiem. Piemēram, 2022. gadā Komisija novērtēja ekonomisko ietekmi, kādu devusi Pakalpojumu direktīvas ieviešana un šķēršļu novēršana ES pakalpojumu nozarē laikposmā no 2006. līdz 2017. gadam⁴⁴. Pētījuma pamatā bija ES pakalpojumu tirgu ierobežošanas līmeņa kvantitatīvi izteikti rādītāji, un Komisija mēģināja noteikt līdz 2017. gadam veikto reformu makroekonomisko ietekmi skaitļos. Pētījumā tika norādīts, ka turpmākas regulatīvās reformas pakalpojumu nozarē varētu ievērojami palielināt vienotā tirgus noturību un sniegt būtisku ieguldījumu ES IKP. To apstiprina arī citi analīzes dokumenti, kuros norādīts, ka noteikti šķēršļi tomēr saglabājas, vai kuros izsecināti līdzīgi potenciālie ieguvumi, ko varētu sasniegt konkurētspējas un ekonomikas izaugsmes ziņā⁴⁵.

Komisijas galvenie snieguma rādītāji attiecībā uz vienoto tirgu nesniedz pietiekamu informāciju par pakalpojumiem

98 Komisija uzrauga vienotā tirgus galvenos snieguma rādītājus (GSR), izmantojot [Vienotā tirgus un konkurētspējas rezultātu apkopojumu](#), un atskaitās par GSR savos gada ziņojumos par vienoto tirgu un konkurētspēju. GSR galvenokārt izmanto tādās jomās kā tirgus integrācija, noteikumu izpildes panākšana, uzņēmējdarbības apstākļi un konkurētspēja, un mērķis ir apzināt problēmas, piemēram, regulatīvo slogu un sadrumstalotību. Atsevišķos GSR ir ietverts transponēšanas un atbilstības trūkums (cik labi tiek piemēroti noteikumi), preču un pakalpojumu tirdzniecības integrācija, piekļuve publiskajam iepirkumam un pakalpojumiem, kā arī ekonomikas noturība un digitālās pārkārtošanās rādītāji. Mēs izskatījām un novērtējām noteiktus Komisijas GSR aspektus, proti, to spēju palīdzēt vienotā pakalpojumu tirgus integrācijas uzraudzībā un parādīt ES tiesību aktu ietekmi uz pārrobežu pakalpojumu veicināšanu.

99 [Vienotā tirgus un konkurētspējas rezultātu apkopojumā](#) ir izmantoti daudzi un dažādi rādītāji, kuri atspoguļo vienotā tirgus stāvokli. Pakalpojumu tirgum vissvarīgākie rādītāji ir tie, kas saistīti ar valsts pakalpojumu tirgus ierobežošanu. Tomēr šādi rādītāji ir attiecināti tikai uz noteiktām brīvajām profesijām (tādām kā tieslietas, arhitektūra un grāmatvedība), kā arī uz konkrētu profesionālo kvalifikāciju atzīšanu un pasta pakalpojumiem.

⁴⁴ ⁶. zemsvītras piezīme.

⁴⁵ *Eurochambres, 2024 single market survey – overcoming obstacles, developing solutions; Deutsche Industrie- und Handelskammer, DIHK-single market survey on barriers 2024; Dorn, F., Flach, L., Gourevich, I., Building a stronger Single Market: Potential for deeper integration of the services sector within the EU, 2024.*

- 100** Ir ļoti svarīgi spēt salīdzināt rādītāju dinamiku laika gaitā, tomēr gada ziņojumos par vienoto tirgu un konkurētspēju sniegtā informācija katru gadu atšķiras, un atšķiras arī izmantoto GSR skaits. Līdz ar to salīdzināšana laikā ir apgrūtināta. Ziņojumos visvairāk ir aplūkoti tādi vispārīga līmeņa rādītāji kā ES iekšējās pakalpojumu tirdzniecības īpatsvars ES IKP un pakalpojumu īpatsvars kopējā eksporta pievienotajā vērtībā. Taču šie rādītāji neko neliecina par uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus citās dalībvalstīs, vai nozarēm, kas vienotajā tirgū ir ekonomiski nozīmīgas vai ļoti dinamiskas. Komisija nebija izmantojusi ESAO *STRI* indeksa datus, lai izstrādātu GSR, kas nodrošinātu patiesāku priekšstatu par vienotā pakalpojumu tirgus integrāciju, bet Komisijai trūka arī attiecīgu datu par konkrētām nozarēm.
- 101** Vēl viens svarīgs aspekts, kas ir jāuzrauga, ir ražīguma pieaugums Eiropas Savienībā, kas joprojām ir zemāks un ir palielinājies lēnāk nekā līdzīgās ekonomikās⁴⁶. Mūsu analīze arī parādīja, ka pašreizējā rādītāju sistēma aptver tirdzniecības un regulatīvos iznākumus, bet sistemātiski nemēra galvenos strukturālos ražīguma virzītājspēkus dažādās nozarēs vai to lomu kvalificētu darbvietu radīšanā.

Komisija vēl nav visaptveroši novērtējusi vienotā pakalpojumu tirgus integrācijas izmaksas un ieguvumus

- 102** Pirms tiesību akta priekšlikuma iesniegšanas 2004. gadā Komisija novērtēja Pakalpojumu direktīvas sagaidāmo ietekmi uz ekonomiku, sociālajiem jautājumiem, vidi un valsts pārvaldes iestādēm⁴⁷. Novērtējumā tika prognozēta pozitīva ietekme uz tirdzniecību, investīcijām, nodarbinātību, maziem un vidējiem uzņēmumiem, inovāciju, darba ražīgumu un patēriņa cenām. Kopumā Komisija bija secinājusi, ka šķēršļu novēršana pakalpojumu iekšējā tirgū radītu būtiskus ieguvumus ES ekonomikas izaugsmes un darbvietu radīšanas ziņā.

⁴⁶ Komisijas paziņojums “ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada”, COM(2023)168, 1. lpp.

⁴⁷ Komisijas dienestu darba dokuments “*Extended impact assessment of proposal for a directive on services in the internal market*”, SEC(2004) 21.

- 103** Saskaņā ar Pakalpojumu direktīvu Komisijai reizi trīs gados ir jānovērtē Direktīvas piemērošana, īpaši attiecībā uz nediskriminējošu piekļuvi pakalpojumiem un šķēršļu novēršanu pakalpojumu iekšējā tirgū. Vajadzības gadījumā ziņojumā var iekļaut grozījumu priekšlikumus⁴⁸. Arī Komisijas labāka regulējuma pamatnostādņēs ir prasīts pastāvīgi un sistemātiski iegūt pierādījumus par ES tiesību aktu piemērošanu un ietekmi laika gaitā⁴⁹.
- 104** Mēs pārbaudījām, vai pēdējos gados Komisija ir novērtējusi izmaksas un ieguvumus, kas saistīti ar šķēršļu novēršanu pakalpojumiem vienotajā tirgū. Mēs novērtējām, vai Komisija bija analizējusi iespējamo kompromisu starp lielāku vienotā tirgus saskaņotību (tā rezultātā mazinātos darījumu izmaksas un uzņēmumiem būtu vienlīdzīgāki konkurences apstākļi) un uzņēmumu pielāgošanās izmaksām, piemēram, atbilstību jauniem noteikumiem.
- 105** Komisija sagatavoja vajadzīgos ziņojumus par Pakalpojumu direktīvas piemērošanu. Jaunākais ir 2021. gada ziņojums. Tomēr šajā ziņojumā galvenokārt ir informācija par šķēršļiem no juridiskā viedokļa, bet nav iekļauti ekonomiskie novērtējumi.
- 106** Komisija publicēja savu pirmo novērtējumu par Pakalpojumu direktīvas ekonomisko ietekmi 2012. gadā – trīs gadus pēc tam, kad dalībvalstīm bija noteikts termiņš Direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos⁵⁰. Tomēr mūsu 2016. gada īpašajā ziņojumā secināts, ka šajā novērtējumā izmantotie dati par šķēršļiem bija iegūti pat pirms 2009. gada transponēšanas termiņa, un šķēršļu novēršanas ietekme bija tikai prognožu līmenī. Tāpēc ziņojumā norādīts, ka joprojām nav ticami un kvantitatīvi noteikta ekonomiskā ietekme, jo trūkst pienācīgi detalizētu datu par nozarēm, uz kurām attiecas Direktīva⁵¹.

⁴⁸ Pakalpojumu direktīva, 41. pants.

⁴⁹ SWD(2021) 305.

⁵⁰ Eiropas Komisija, ECFIN ĢD, Produktu tirgus reformu nodaļa, "The economic impact of the Services Directive: a first assessment following implementation", *Economic Papers No 456*, 2012. g. jūnijs, Brisele.

⁵¹ Īpašais ziņojums 05/2016, 38. un 114. punkts.

- 107** Kopš 2015. gada Komisija ir veikusi vairākus mazākus pētījumus par konkrētiem aspektiem, piemēram, [par regulatīvās vides ietekmi uz profesionālo pakalpojumu digitālo automatizāciju \(2021. gads\)](#), [par uzvedības ekonomikas izmantošanu, lai novērtētu profesijas pārstāvju stimulus uzņēmējdarbības pakalpojumu profesijās \(2021. gads\)](#), un [par konkurenci un tās ekonomiskajiem rezultātiem atsevišķās uzņēmējdarbības pakalpojumu profesijās Eiropas Savienībā](#). Vēl nav neviena pētījuma, kurā būtu sniegta informācija par izmaksām, ko regulatīvas reformas rada uzņēmumiem, vai kurā būtu precīzi paskaidrots, kā būtu jāpanāk deregulācija. Jau savā [Īpašajā ziņojumā 28/2018](#) norādījām, ka atbalsta saņēmēji nereti uzskata, ka bieža noteikumu un norādījumu mainīšana var radīt neskaidrības un nenoteiktību, tādējādi traucējot raiti īstenot programmas un sasniegt vienkāršošanas mērķi.
- 108** Mario Dragi un Enriko Letas ziņojumos ([05. punkts](#)) ir uzsvērtā pakalpojumu nozīme un prognozēta ievērojama turpmākā izaugsme. Ziņojumos atzīts tas, cik ievērojami regulatīvais slogs var ietekmēt uzņēmumus, īpaši MVU. Tāpat atzīts, ka ir jālikvidē šķēršļi pakalpojumiem, lai pilnībā atraisītu vienotā tirgus potenciālu. Tomēr šajos ziņojumos nav kvantificēta šķēršļu novēršanas ekonomiskā ietekme un nav aplūkotas attiecīgās izmaksas un ieguvumi.
- 109** Tātad kopumā Komisija vēl nav sistemātiski novērtējusi ne vienotā pakalpojumu tirgus integrācijas izmaksas un ieguvumus, ne pašreizējā tiesiskā regulējuma un šķēršļu līdzšinējo ietekmi uz izaugsmi un nodarbinātību.

Šo ziņojumu 2026. gada 26. februāra sēdē Luksemburgā pieņēma IV apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Petri Sarvamaa*.

Revīzijas palātas vārdā —

Tony Murphy
priekšsēdētājs

Pielikumi

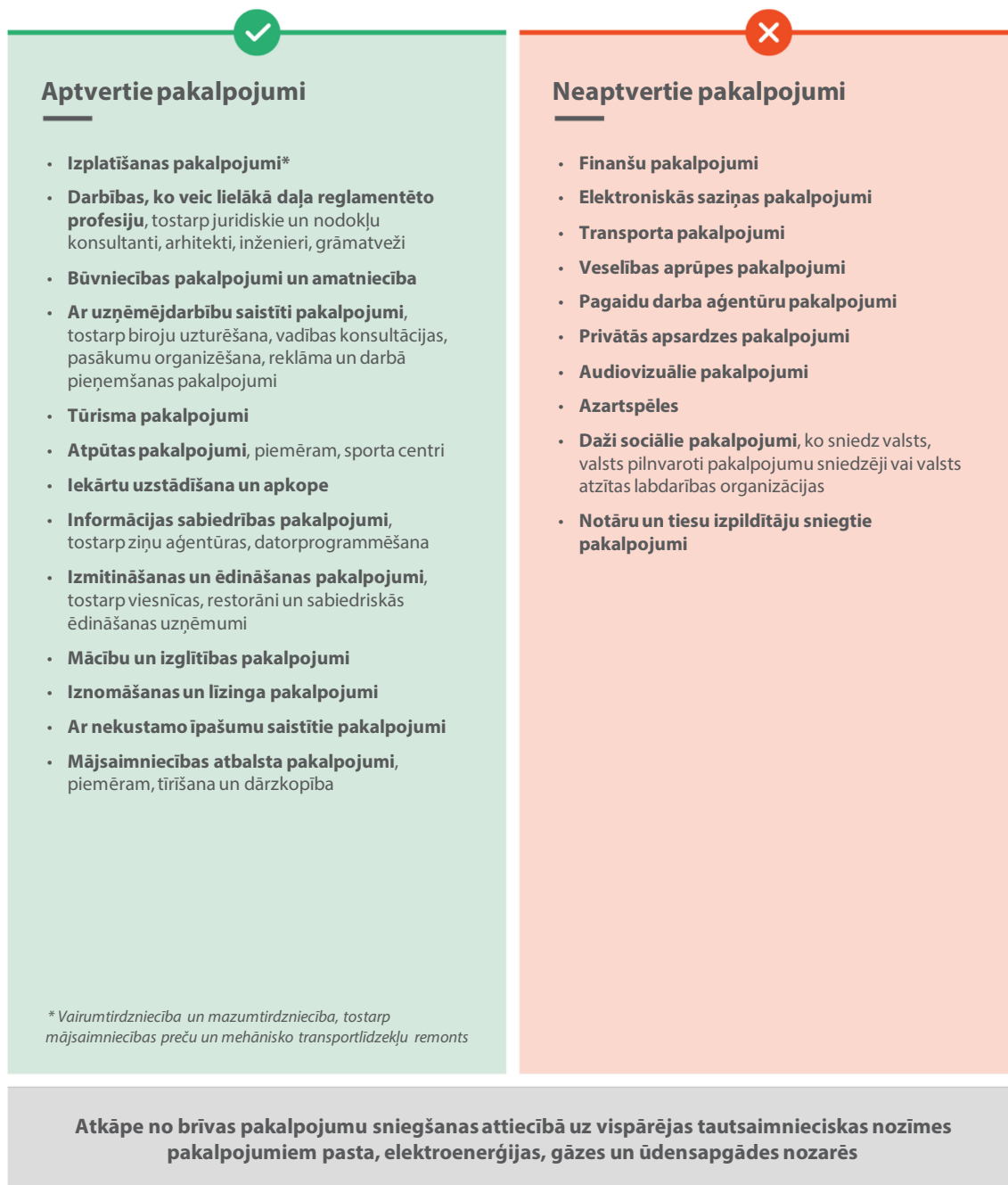
I pielikums. – Par revīziju

Pakalpojumu direktīvas darbības joma

- 01** Pakalpojumu direktīva ir galvenais likumdošanas instruments, ar kuru paredzēts novērst būtiskākos valstīs pastāvošos šķēršļus ES pakalpojumu tirdzniecībai. Direktīva attiecas uz gandrīz pusi no visiem pakalpojumiem Eiropas Savienībā (ES IKP izteiksmē) ([1. attēls](#))¹.

¹ Copenhagen Economics, *Making EU Trade in Services Work for All*, 2018.

1. attēls. Pakalpojumu direktīvas darbības joma

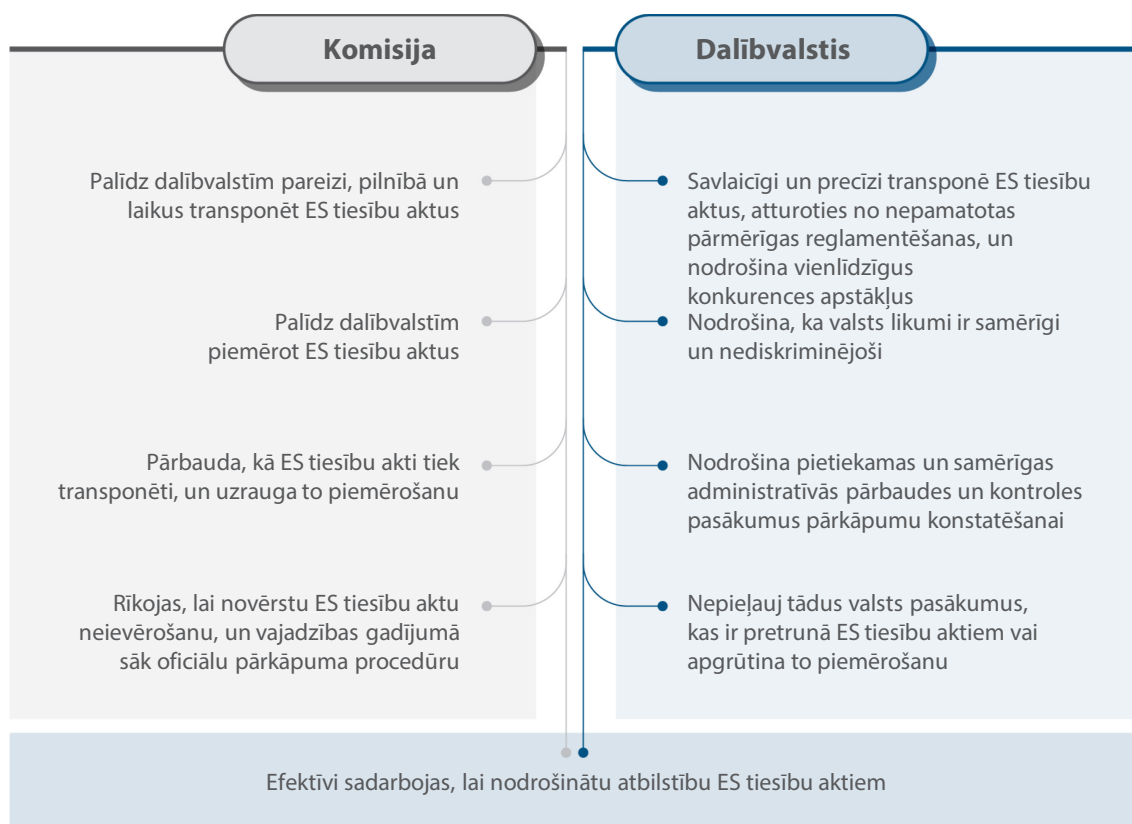
Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

- 02** Citi nozīmīgi ES noteikumi pakalpojumu jomā ir Direktīva 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā un Direktīva 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu.

Atbildības sadalījums

- 03** Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) Komisijai un dalībvalstīm ir dalīta kompetence ES vienotajā tirgū. Komisijas un dalībvalstu atbildības un pienākumu sadalījums ir parādīts **2. attēlā**.

2. attēls. Atbildības un pienākumu sadalījums saistībā ar vienotā tirgus noteikumu īstenošanu un izpildes panākšanu

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem.

Revīzijas tvēruma un pieeja

04 Mēs jau agrāk esam revidējuši [Direktīvas 2006/123/EK](#) (“Pakalpojumu direktīva”) īstenošanu, par ko sagatavojām vienu no mūsu 2016. gada īpašajiem ziņojumiem². Tagad, deviņus gadus vēlāk (starplaikā sagatavojām arī īpašo ziņojumu par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu³), mēs atkārtoti izskatījām šo jautājumu, lai novērtētu, vai Komisija ir efektīvi apzinājusi un novērsusi šķēršļus un vai tā ir darbojusies kopīgi ar dalībvalstīm, lai tos novērstu.

05 Mūsu revīzijas mērķis bija novērtēt, vai Komisija ir efektīvi novērsusi šķēršļus pakalpojumiem, kas kavē izaugsmi un attīstību Eiropas Savienībā. Mēs pārbaudījām, vai Komisija:

- ir izstrādājusi skaidru un visaptverošu pieeju vienotā pakalpojumu tirgus stiprināšanai,
- ir sekmīgi panākusi, lai būtu ievēroti vienotā tirgus noteikumi,

² Īpašais ziņojums 05/2016.

³ Īpašais ziņojums 10/2024.

- c) ir nodrošinājusi, ka instrumenti, ar kuriem iecerēts veicināt pārrobežu pakalpojumus, ir bijuši efektīvi,
- d) ir uzraudzījusi pakalpojumu integrāciju vienotajā tirgū un novērtējusi Pakalpojumu direktīvas izmaksas, ieguvumus un ietekmi galvenajās ekonomikas nozarēs.

- 06** Revīzija aptvēra laikposmu no 2015. līdz 2025. gadam, taču galveno uzmanību pievēršām darbībām, ko Komisija veikusi kopš 2020. gada. Mēs nepārbaudījām, vai dalībvalstis ir pareizi ieviešas Pakalpojumu direktīvu. Tomēr analizējām valstu šķēršļus un to pamatcēloņus. Mūsu [revīzijas metodika](#) atbilst [Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas \(INTOSAI\)](#) izdotajiem starptautiskajiem revīzijas standartiem.
- 07** Mēs analizējām Komisijas darbu un dokumentus, pamatojoties uz izlasi, kurā ietvērām 30 šķēršļus, ko Komisija 2021. gada kartēšanā un šķēršļu novērtējumā klasificēja kā “ļoti ierobežojošus”. Izmantojām arī otru izlasi – 30 sūdzības un citas lietas, ko atlasījām no Komisijas datubāzes *THEMIS*. Šīs izlases veidojām, pamatojoties uz atlasīto vienību nozīmīgumu vienotajā pakalpojumu tirgū.
- 08** Iztaujājām pārstāvjus no valsts pārvaldes iestādēm un uzņēmējdarbības organizācijām sešās atlasītās dalībvalstīs, kuras bija: Vācija, Igaunija, Francija, Itālija, Lietuva un Ungārija. Šīs dalībvalstis izraudzījāmies, pamatojoties uz pieejamo informāciju par regulējuma pakāpi ierobežošanas aspektā (pie augšējās un apakšējās robežas), pakalpojumu nozares nozīmi valstu ekonomikā un ģeogrāfisko sadalījumu.
- 09** Lai papildinātu iepriekš minētos informācijas avotus, aptaujājām vienotos kontaktpunktus (VKP) 27 dalībvalstīs (sk. izvilcumu [IV pielikumā](#), aptaujas rezultātus sk. [V pielikumā](#)). Kopā, izmantojot *EU Survey* rīku, tika aptaujāti 8175 VKP (no tiem 7886 Itālijā un 186 Vācijā). Uz mūsu aptaujas jautājumiem atbildēja visi centralizētie VKP (16). Valstīs, kurās VKP organizē pēc decentralizētas pieejas, dalības rādītāji bija diapazonā no 1,3 % (Itālijā) līdz 55,6 % (Austrijā).
- 10** Kad caurskatījām snieguma rādītājus un Komisijas analīzi par vienotā pakalpojumu tirgus integrācijas izmaksām un ieguvumiem, piesaistījām ārēju ekspertu.

II pielikums. – Darbības, ko veic saskaņā ar Komisijas 2025. gada stratēģiju

Paskaidrojumi:

Saistība ar pakalpojumiem (P): ● Darbības, kas saistītas ar pakalpojumiem ● Darbības, kas nav saistītas ar pakalpojumiem ● Abi (gan pakalpojumi, gan preces) | **Saistība ar likumdošanu (L):** ● Likumdošanas darbības ● Darbības, kas nav likumdošanas darbības | **Atbildība (A):** ● Komisija ● Komisija un dalībvalstis

Darbības apraksts	P	L	A
1. nodaļa. Šķēršļu novēršana: Desmit nopietnāko šķēršļu aktīva likvidēšana			
1. Pieņemt <i>Omnibus</i> vienkāršošanas paketes nolūkā samazināt nevajadzīgu slogu, tādējādi nodrošinot, ka tiek efektīvi īstenoti tādi politikas mērķi kā digitālā <i>Omnibus</i> pakete, kuras nolūks ir racionalizēt un vienkāršot noteiktus ES digitālā <i>acquis</i> elementus, un <i>Omnibus</i> pakete, kuras mērķis ir atvieglot paplašinātās ražotāja atbildības pienākumu izpildi (pašlaik tiek īstenots)	●	●	●
2. Veicot ietekmes novērtējumu, veikt konkurētspējas pārbaudi, lai nodrošinātu vienotā tirgus konsekveni un turpmāku inovāciju (pašlaik tiek īstenots)	●	●	●
3. Pārskatīt valstu un Eiropas aģentūras, kas darbojas vienotā tirgus jomā, lai nodrošinātu tiesību aktu efektīvu piemērošanu (2026. gada 1. ceturksnis)	●	●	●
4. Pārskatīt publiskā iepirkuma regulējumu, lai centralizētu un racionalizētu tā sadrumstalotos un sarežģītos noteikumus un lai ES publiskā iepirkuma noteikumos racionalizētu ilgtspējas, noturības un sociālos kritērijus un – attiecībā uz dažām tehnoloģijām un stratēģiskajām nozarēm – arī Eiropas prioritātes kritērijus, vienlaikus nodrošinot konkurenci iepirkumos (2026. gads)	●	●	●
5. Pārskatīt direktīvu par iepirkumiem aizsardzības un drošības jomā, lai vienkāršotu un saskaņotu noteikumus un procedūras, kas ir saistītas ar iepirkumiem aizsardzības jomā, un ņemtu vērā iespējamo Eiropas prioritāti, un koordinēt šo pārskatīšanu ar publiskā iepirkuma regulējuma pārskatīšanu (2026. gads)	●	●	●
6. Sasaukt pirmo augsta līmeņa vienotā tirgus pārstāvju sanākumi (2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
7. Sarīkot <i>SMET</i> pirmo ikgadējo augsta līmeņa politisko sanākumi (2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
8. Ierosināt Vienotā tirgus šķēršļu likvidēšanas aktu (vajadzības gadījumā 2027. gada 3. ceturksnis, pamatojoties uz esošo preventīvo instrumentu darbības novērtējumu)	●	●	●
9. Izveidot kopīgus noteikumus, kuri atvieglotu uzņēmumu digitālo dibināšanu un darbību visā vienotajā tirgū (tiesību akta priekšlikums par 28. režīmu – 2026. gada 1. ceturksnis)	●	●	●
10. Pārskatīt Komisijas leteikumu par uzņēmumu īpašumtiesību nodošanu (2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●

Paskaidrojumi:

Saistība ar pakalpojumiem (P): ● Darbības, kas saistītas ar pakalpojumiem ● Darbības, kas nav saistītas ar pakalpojumiem ● Abi (gan pakalpojumi, gan preces) | **Saistība ar likumdošanu (L):** ● Likumdošanas darbības ● Darbības, kas nav likumdošanas darbības | **Atbildība (A):** ● Komisija ● Komisija un dalībvalstis

Darbības apraksts	P	L	A
11 Izpētīt ES tiesību aktus, lai likvidētu šķēršļus darba ņēmēju mobilitātei	●	●	●
12 Paātrināt profesionālo kvalifikāciju atzišanas procedūras un padarīt tās efektīvākas, vairāk izmantojot digitālos rīkus (2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
13 Atvieglot profesionālo kvalifikāciju atzišanu, paplašinot automatiskās atzišanas shēmas, piemēram, izmantojot kopēju apmācības regulējumu (2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
14 Izpētīt ES tiesību aktus, lai izveidotu kopīgus noteikumus trešo valstu valstspiederīgo kvalifikāciju un prasmju atzišanai un apstiprināšanai (2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
15 Ļaut Komisijai vajadzības gadījumā noteikt kopīgas specifiskācijas (<i>Omnibus</i> priekšlikums, kas pieņemts kopā ar stratēģiju)	●	●	●
16 Pārskatīt Standartizācijas regulu (tiesību akta priekšlikums – 2026. gada 2. ceturksnis)	●	●	●
17 Saskaņot marķējuma noteikumus, izmantojot nozaru tiesību aktus, un veicināt digitālā marķējuma risinājumu ieviešanu, izmantojot digitālo produkta pasi (DPP) (pakāpeniska DPP ieviešana, tai skaitā tās iespējama iekļaušana jaunā tiesiskā regulējuma pārskatīšanā 2026. gada 2. ceturksnī)	●	●	●
18 Atcelt paplašinātās ražotāja atbildības (PRA) shēmu nepamatotās prasības par pilnvaroto pārstāvju iecelšanu un samazināt ziņošanas pienākumus, tai skaitā ziņošanas biežumu samazināt līdz reizei gadā (<i>Omnibus</i> priekšlikums, 2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
19 Novērst sadrumstalotību, ko rada neviendabīgas valstu PRA shēmas, turpinot saskaņošanu, vienkāršošanu un digitalizāciju, tai skaitā izmantojot digitālu vienas pieturas aģentūru informācijai, reģistrācijai un ziņošanai (izstrādājot tiesību akta priekšlikumu Aprites ekonomikas aktam – 2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
20 Reformēt kritērijus, pēc kuriem nosaka stadiju, kad atkritumi vairs nav atkritumi, un blakusproduktu statusu, un nodrošināt saskaņotāku un vienkāršāku regulējumu vienotajā tirgū attiecībā uz stadiju, kad atkritumi vairs nav atkritumi, un blakusproduktu statusu. Atvieglot ES līmeņa kritēriju pieņemšanu attiecībā uz stadiju, kad atkritumi vairs nav atkritumi, un ļaut pieņemt šādus kritērijus attiecībā uz prioritāriem atkritumu ievadresursiem. Veicināt reciklēšanai paredzētu atkritumu ievadresursu pārrobežu sūtījumus (izstrādājot tiesību akta priekšlikumu Aprites ekonomikas aktam – 2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
21 Efektīvi rīkoties, lai uzlabotu produktu atbilstību, izmantojot sinerģiju ar ES un valstu muitas un tirgus uzraudzības iestāžu spējām un, iespējams, izveidojot ES tirgus uzraudzības iestādi (no 2025. gada 3. ceturkšņa)	●	●	●
22 Modernizēt produktu tiesisko regulējumu, lai tajā integrētu digitalizāciju, veicinātu apritīgumu un stiprinātu aizsardzības pasākumus (jaunā tiesiskā regulējuma pārskatīšana – iespējams tiesību akta priekšlikums 2026. gada 2. ceturksnī)	●	●	●
23 Sākt iniciatīvu, kura pakalpojumu sniedzējiem, kas saskaņā ar ES tiesību aktiem saņēmuši atļauju vai ir sertificēti vienā dalībvalstī, atvieglotu iespēju sniegt pakalpojumus visā ES; šajā iniciatīvā var arī ietvert attiecīgo atļauju piešķiršanas un sertifikācijas shēmu saskaņošanu (2026. gada 2. ceturksnis)	●	●	●

Paskaidrojumi:

Saistība ar pakalpojumiem (P): ● Darbības, kas saistītas ar pakalpojumiem ● Darbības, kas nav saistītas ar pakalpojumiem ● Abi (gan pakalpojumi, gan preces) | **Saistība ar likumdošanu (L):** ● Likumdošanas darbības ● Darbības, kas nav likumdošanas darbības | **Atbildība (A):** ● Komisija ● Komisija un dalībvalstis

Darbības apraksts		P	L	A
24	Lai nodrošinātu skaidrību par tiesībām īslaicīgi sniegt pārrobežu pakalpojumus, izstrādāt dalībvalstīm paredzētus juridiskus norādījumus un ieteikumus (2026. gada 2. ceturksnis)	●	●	●
25	Turpināt atbalstīt likumdevējus sarunu noslēgšanā par Regulas (EK) Nr. 883/2004 un Regulas (EK) Nr. 987/2009 par sociālā nodrošinājuma koordināciju pārskatīšanu un par priekšlikumu par publisku saskarni darba ņēmēju norīkošanas deklarēšanai (COM(2024) 531)	●	●	●
26	Nākt klajā ar Taisnīgas darbaspēka mobilitātes tiesību aktu kopumu (2026. gads), kas cita starpā ietver: priekšlikumu par Eiropas sociālā nodrošinājuma karti, kura pamatā ir pašlaik notiekošās izmēģinājuma darbības; priekšlikumu stiprināt Eiropas Darba iestādi, tai skaitā pārskatīt tās pilnvaras; apsvērt pasākumus, kas atvieglotu pakalpojumu īslaicīgu sniegšanu pāri robežām, vienlaikus aizsargājot darba ņēmēju tiesības	●	●	●
27	Izstrādāt instrumentus rīcībai pret nepamatotiem teritoriāliem piegādes ierobežojumiem, lai aptvertu situācijas, uz kurām neattiecas konkurences tiesības, piemēram, lielu ražotāju vienpusēju rīcību (priekšlikums – 2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
2. nodaļa. Eiropas pakalpojumu tirgu stiprināšana				
28	Ierosināt būvniecības pakalpojumu aktu, lai mazinātu šķēršļus būvniecības un uzstādīšanas pakalpojumu pārrobežu sniegšanai (2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
29	Sadarboties ar dalībvalstīm, lai vienkāršotu atļauju piešķiršanas un plānošanas procedūras nolūkā palielināt mājokļu piedāvājumu, ņemot vērā Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plānu un Eiropas mājokļu būvniecības stratēģiju (2026. gada 1. ceturksnis)	●	●	●
30	Sākt iniciatīvu, lai atvieglotu ar rūpniecību saistītu pakalpojumu, piemēram, uzstādīšanas, apkopes un remonta pakalpojumu, pārrobežu sniegšanu (2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
31	Izdot norādījumus un ieteikumus dalībvalstīm par regulētu uzņēmējdarbības pakalpojumu atbrīvošanu no nevajadzīga regulējuma, kas kavē investīcijas un tirdzniecību (2026. gada 1. ceturksnis)	●	●	●
32	Izstrādāt norādījumus dalībvalstīm par to mazumtirdzniecības regulējuma samērīgumu (2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
33	Ierosināt jaunu ES piegādes aktu, ar ko aizstāt Pasta pakalpojumu direktīvu un Regulu par pārrobežu paku piegādes pakalpojumiem (tiesību akta priekšlikums – 2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
34	Ierosināt digitālo tīklu aktu, lai vienkāršotu tiesisko regulējumu un veicinātu vienotā elektronisko sakaru tirgus pilnveidošanu (2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
35	Sākt vienotās digitālās rezervēšanas un biļešu pārdošanas iniciatīvu dzelzceļa nozarē (2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●

Paskaidrojumi:

Saistība ar pakalpojumiem (P): ● Darbības, kas saistītas ar pakalpojumiem ● Darbības, kas nav saistītas ar pakalpojumiem ● Abi (gan pakalpojumi, gan preces) | **Saistība ar likumdošanu (L):** ● Likumdošanas darbības ● Darbības, kas nav likumdošanas darbības | **Atbildība (A):** ● Komisija ● Komisija un dalībvalstis

Darbības apraksts	P	L	A
36 Sākt pasažieru un preču bezpapīra mobilitātes iniciatīvu (2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
37 Sākt iniciatīvu par automobiļu pārrobežu nomu (2025. gada 3. ceturksnis)	●	●	●
38 Nodrošināt spēkā esošā horizontālā tiesiskā regulējuma (ES Pakalpojumu direktīva) saskaņotu īstenošanu un izpildi (pašlaik tiek īstenots)	●	●	●
3. nodaļa. MVU vienotajā tirgū			
39 Nodrošināt MVU identifikācijas rīku, kura pamatā ir pašdeklarācija, kas pieejama visās ES valodās, lai attiecīgā gadījumā atvieglotu MVU statusa apliecināšanu (kopā ar vienotā tirgus stratēģiju)	●	●	●
40 Stiprināt MVU sūtņu tīklu, tai skaitā veicināt tādu pasākumu brīvprātīgu pieņemšanu, ar kuriem veicina MVU pārrobežu tirdzniecību, un sekmēt administratīvā sloga samazināšanas programmu (2025. gada 3. ceturksnis)	●	●	●
41 Publicēt MVU labvēlīgus noteikumus jeb labas prakses piemērus, kurus var sistemātiski apsvērt iekļaušanai tiesību aktu projektos un sarunās (2025. gada 3. ceturksnis)	●	●	●
42 Pieņemt mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu (MVKU) definīciju un MVKU <i>Omnibus</i> paketi (kopā ar vienotā tirgus stratēģiju)	●	●	●
43 Pagarināt esošā MVU fonda, ko īsteno Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs, termiņu līdz 2026. gadam un, iespējams, līdz 2027. gadam (2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
44 Pieņemt Komisijas ieteikumu par brīvprātīgu MVU standartu (<i>VSME</i>), lai pārvaldītu ilgtspējas ziņu pieprasījumus MVU, kas izriet no to vērtības ķēdes un finanšu partneriem (2025. gada 3. ceturksnis)	●	●	●
45 Izstrādāt brīvprātīgu racionalizētu pieeju, lai palīdzētu MVU demonstrēt savus ilgtspējas centienus un uzlabotu to piekļuvi ilgtspējīgam finansējumam, tai skaitā novērtējot nepieciešamību grozīt taksonomijas deleģēto aktu par informācijas atklāšanu, lai finanšu iestādes varētu labāk atspoguļot savas finansēšanas darbības, kas paredzētas šiem MVU (2026. gada 1. un 2. ceturksnis)	●	●	●
4. nodaļa. Vienotā tirgus digitalizēšana			
46 Ieviest Eiropas darījumdarbības maku, lai uzņēmējdarbība Eiropas Savienībā būtu īstenojama vienkārši un digitāli (tiesību akta priekšlikums – 2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
47 Ieviest ES digitālās identitātes makus visās dalībvalstīs kā drošu, uzticamu un privātu digitālās identifikācijas līdzekli ikvienam Eiropā (2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●

Paskaidrojumi:

Saistība ar pakalpojumiem (P): ● Darbības, kas saistītas ar pakalpojumiem ● Darbības, kas nav saistītas ar pakalpojumiem ● Abi (gan pakalpojumi, gan preces) | **Saistība ar likumdošanu (L):** ● Likumdošanas darbības ● Darbības, kas nav likumdošanas darbības | **Atbildība (A):** ● Komisija ● Komisija un dalībvalstis

Darbības apraksts	P	L	A
48 Pārskatīt IMI regulu, lai racionalizētu IMI paplašināšanu uz jaunām jomām (tiesību akta priekšlikums – 2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
49 Digitalizēt atbilstības deklarācijas un dažus citus produktu dokumentus (<i>Omnibus</i> priekšlikumi kopā ar stratēģiju)	●	●	●
50 Grozīt ES tiesību aktus, lai paplašinātu DPP kā digitāla konteineru izmantošanu ar produktiem saistītas informācijas sniegšanai (daļa no JTR pārskatīšanas, 2026. gada 2. ceturksnis), un nodrošināt tās tehnisko ieviešanu	●	●	●
51 Ieviest digitalizācijas noteikumus pārskatītajā standartizācijas un publiskā iepirkuma tiesiskajā regulējumā (2026. gada 2. un 4. ceturksnis)	●	●	●
52 Pārskatīt <i>acquis</i> par e-rēķinu izmantošanu publiskajā iepirkumā, pārveidojot spēkā esošo direktīvu par regulu un nosakot, ka e-rēķinu ES standarts ir obligāti jāizmanto publiskajā iepirkumā (2026. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
5. nodaļa. Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšana			
53 Stiprināt valstu <i>SOLVIT</i> centrus un visu tīklu, lai efektīvāk risinātu problēmas un labāk atbalstītu ekonomisko pamatojumu (2025. gada 4. ceturksnis)	●	●	●
54 Komisija un dalībvalstis īsteno sistemātiskus turpmākos pasākumus saistībā ar <i>SOLVIT</i> konstatētajiem strukturālajiem jautājumiem un šķēršļiem, attiecībā uz kuriem <i>SMET</i> centieni nav bijuši sekmīgi (no 2025. gada 2. ceturkšņa)	●	●	●
55 Sagatavot pirmo ikgadējo vienotā tirgus noteikumu izpildes programmu (2026. gada 1. ceturksnis), kas jāsaista ar gada ziņojuma par vienoto tirgu un konkurētspēju publicēšanu)	●	●	●

Piezīme. Katrai darbībai orientējošais izpildes termiņš ir norādīts iekavās.

III pielikums. – Ar pakalpojumiem saistītas reformas, kas iekļautas nacionālajos atvēršanas un noturības plānos

Dalībvalsts	Pasākums	Pabeigšanas gads	Apraksts
Spānija	Jāstājas spēkā likumam, ar ko groza Likumu 34/2006 par piekļuvi advokātu un prokuratoru profesijai	2021	Paredzēts reformēt pašreizējo minimālo honorāru sistēmu, pārveidojot to par maksimālo honorāru sistēmu, un noteikt jaunu pienākumu iesniegt izmaksu tāmi klientam, kurš konsultējas ar advokātu vai prokuratoru. Vienā un tajā pašā juridiskajā vienībā jāatļauj advokātu un prokuratoru profesiju daudznozaru darbības un jānodrošina vienota piekļuve advokātu un prokuratoru profesijām.
	Jāstājas spēkā likumam par noteiktu sporta profesiju regulējumu	2023	Pieņemt likumu par noteiktu sporta profesiju regulējumu, lai risinātu regulējuma neviendabīguma radītās problēmas un pienācīgi ņemtu vērā nepieciešamības un proporcionalitātes principus.
Horvātija	Jāvienkāršo vismaz 50 regulatīvās prasības attiecībā uz profesionālajiem pakalpojumiem	2024	Īstenot otro un trešo rīcības plānu pakalpojumu tirgu liberalizācijai, tostarp attiecībā uz profesionālo palātu reģistrācijas un dalības izmaksām, novērst sadrumstalotas ekskluzīvās tiesības atsevišķās profesijās un profesionālajos eksāmenos (piemēram, arhitektiem un inženieriem) vai atcelt ierobežojumus nodokļu konsultantiem attiecībā uz īpašumtiesībām un vadības interesēm vai balsstiesībām.
Itālija	Jāstājas spēkā 2025. gada konkurences likumam (īkgadējs likums)	2025	Vienkāršot prasības attiecībā uz profesionālu uzņēmumu dibināšanu un reģistrāciju reglamentētajās profesijās.
	Jāpieņem noteikumi attiecībā uz tūristu gidu profesiju	2024	Veikt reformu ar mērķi vienkāršot sadrumstalotus tiesību aktus, virzoties uz vienotu profesionālo kvalifikāciju un vienotiem standartiem valsts līmenī, neveidojot jaunu reglamentētu profesiju.
	Jārada apstākļi augstskolu grādu reformai	2021	Reformēt universitāšu grādu grupas, ieviešot lielāku elastību, lai apmierinātu darba tirgū augošo pieprasījumu pēc prasmēm, un paātrināt piekļuvi profesijām, lai labāk apmierinātu darba tirgus pieprasījumu pēc tehniskajām kompetencēm.
Ungārija	Jāvienkāršo nodokļu sistēma, samazinot nodokļu skaitu	2023	Pakāpeniski atcelt pagaidu nodokļu pasākumus. Tiesību aktos iekļaut noteikumus, kas norāda uz pagaidu nodokļu pasākumu termiņa beigām.
Austrija	Jāveic grozījumi likumā par neregulāriem pārvadājumiem (Gelegenheitsverkehrsgesetz)	2021	Atcelt saistošus tarifus neregulāriem pārvadājumiem (pienākums taksometros uzstādīt skaitītāju).
Portugāle	Jāstājas spēkā likumam par reglamentētajām profesijām	2022	Pieņemt nodalīšanas regulējumu un pārstāvības funkcijas profesionālajās apvienībās, saīsināt rezervēto darbību sarakstu (tikai, lai aizsargātu konstitucionālās intereses) un ieviest ierobežojumus attiecībā uz uzņēmējdarbības pakalpojumu uzņēmumu īpašumtiesībām un pārvaldību.
Slovākija	Jāvienkāršo izglītības un profesionālo kvalifikāciju atzišana	2022	Vienkāršot izglītības un profesionālo kvalifikāciju apliecinājumu atzišanu.

IV pielikums. – Vienoto kontaktpunktu (VKP) aptauja par Pakalpojumu direktīvu

Izvilums no anketas:

Nr. p. k.	Jautājums/Atbilde			
Atbilstība Pakalpojumu direktīvai				
4	<p>Vai pakalpojumu sniedzēji, izmantojot jūsu VKP, var nokārtot visas administratīvās formalitātes, kas vajadzīgas pārrobežu darbībai?</p> <p>☐ Jā ☐ Nē</p>			
4.1	<p>Ja jā, vai pakalpojumu sniedzēji var nokārtot visas formalitātes elektroniski?</p> <p>☐ Jā ☐ Nē</p>			
5	<p>Mūsu VKP...</p> <p><i>(iespējamās vairākas atbildes)?</i></p> <p>☐ informē pakalpojumu sniedzējus par mūsu dalībvalsts prasībām;</p> <p>☐ sniedz kompetento iestāžu kontaktinformāciju, tostarp ziņas par atbildīgajām iestādēm, ar kurām jāsaņemas saistībā ar pakalpojumu darbību veikšanu;</p> <p>☐ konsultē par to, kā piekļūt publiskajiem reģistriem un pakalpojumu sniedzēju un pakalpojumu datubāzēm;</p> <p>☐ sniedz informāciju pakalpojumu sniedzējiem par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas pieejami domstarpību gadījumā starp kompetentajām iestādēm un pakalpojumu sniedzēju vai pakalpojumu saņēmēju vai starp pakalpojumu sniedzēju un pakalpojumu saņēmēju, vai starp pakalpojumu sniedzējiem;</p> <p>☐ sniedz tādu struktūru kontaktinformāciju, kuras nav kompetentās iestādes, bet kurās pakalpojumu sniedzēji vai pakalpojumu saņēmēji var saņemt praktisku palīdzību.</p>			
Labas prakses un ieteikumu īstenošana				
6	<p>Kurā(-ās) ES valodā(-s) jūsu VKP sniedz informāciju?</p> <p><i>(iespējamās vairākas atbildes)?</i></p> <p>☐ Dalībvalsts oficiālajā(-ās) valodā(-ās);</p> <p>☐ angļu valodā;</p> <p>☐ citās ES oficiālajās valodās.</p>			
8	<p>Vai savā tīmekļa vietnē izskaidrojat piemērojamos noteikumus un procedūras attiecībā uz:</p>			
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td data-bbox="347 1899 1094 1995">a) īslaicīgu vai gadījuma rakstura pārrobežu pakalpojumu sniegšanu;</td> <td data-bbox="1094 1899 1366 1995" style="text-align: center;">☐ Jā ☐ Nē</td> </tr> <tr> <td data-bbox="347 1995 1094 2049">b) prasību reģistrēt pakalpojumu sniedzējus jūsu dalībvalstī?</td> <td data-bbox="1094 1995 1366 2049" style="text-align: center;">☐ Jā ☐ Nē</td> </tr> </table>	a) īslaicīgu vai gadījuma rakstura pārrobežu pakalpojumu sniegšanu;	☐ Jā ☐ Nē	b) prasību reģistrēt pakalpojumu sniedzējus jūsu dalībvalstī?
a) īslaicīgu vai gadījuma rakstura pārrobežu pakalpojumu sniegšanu;	☐ Jā ☐ Nē			
b) prasību reģistrēt pakalpojumu sniedzējus jūsu dalībvalstī?	☐ Jā ☐ Nē			

	Vai jūsu tīmekļa vietnē ir sniegta turpmāk minētā informācija?	
	Informācija par pieejamajām juridiskajām formām un to prasībām	☐ Jā ☐ Nē
	Informācija par to, kurām saimnieciskajām darbībām vajadzīgas atļaujas, tostarp attiecībā uz pakalpojumiem, ko sniedz noteiktu laiku vai atsevišķos gadījumos	☐ Jā ☐ Nē
	Informācija par reglamentētajām profesijām un prasīto kvalifikāciju	☐ Jā ☐ Nē
10	Informācija par piemēroto uzņēmumu ienākuma nodokli, iedzīvotāju ienākuma nodokli, pievienotās vērtības nodokli, konkrētās darbības nodokli, kā arī attiecīgajām administratīvajām prasībām	☐ Jā ☐ Nē
	Konkrētu juridisku un administratīvu noteikumu skaidrojums	☐ Jā ☐ Nē
	Skaidrojums par noteikumiem, kas ir jāievēro pakalpojumu sniedzējiem un kas attiecas uz algām, darba tiesībām, sociālo nodrošinājumu un īpašām prasībām, ko piemēro darba ņēmēju norīkošanai darbā saskaņā ar Direktīvu 96/71/EK	☐ Jā ☐ Nē
Citi jautājumi		
11	<p>Aptuveni cik informācijas/palīdzības pieprasījumu saistībā ar darbībām, uz kurām attiecas Pakalpojumu direktīva, jūs katru gadu saņemat no uzņēmumiem, kas reģistrēti citā dalībvalstī?</p> <p>☐ 0–10</p> <p>☐ Vairāk nekā 10, bet mazāk nekā 50</p> <p>☐ 50 vai vairāk</p> <p>☐ Mums šādas informācijas nav.</p>	
14	<p>Vai pakalpojumu sniedzēji no citām dalībvalstīm var izpildīt procedūras tiešsaistē, izmantojot paši savas valsts elektroniskās identifikācijas līdzekļus?</p> <p>☐ Jā ☐ Nē</p>	
15	<p>Vai jūsu VKP ir pieejams, izmantojot Eiropas vienoto digitālo vārteju?</p> <p>☐ Jā ☐ Nē</p>	

V pielikums. – VKP aptaujas rezultāti

C Dalībvalsts ar centralizētu VKP

DC Dalībvalsts ar decentralizētiem VKP

● Jā

○ Nē

Dalībvalsts	VKP (veids)	Atbildes (vai atbilžu skaits)	Atbilstība Pakalpojumu direktīvai	Labas prakses ieteikumu ieviešana	Piekluve vienotai digitālai vārtejai	Elektroniskās personas apliecības pieņemšana
Beļģija	DC	2	2	2	1	2
Bulgārija	C	Jā				
Čehija	DC	4	2	4	3	3
Dānija	C	Jā				
Vācija	DC	31	29	28	8	24
Igaunija	C	Jā				
Īrija	C	Jā				
Grieķija	C	Jā				
Spānija	DC	1				
Francija	C	Jā				
Horvātija	C	Jā				
Itālija	DC	104	94	104	33	16
Kipra	C	Jā				
Latvija	DC	1				
Lietuva	C	Jā				
Luksemburga	C	Jā				
Ungārija	C	Jā				
Malta	C	Jā				
Nīderlande	DC	1				
Austrija	DC	5	1			1
Polija	C	Jā				
Portugāle	DC	1				
Rumānija	C	Jā				
Slovēnija	DC	1				
Slovākija	DC	4	3	4		3
Somija	C	Jā				
Zviedrija	C	Jā				

Tika uzskatīts, ka VKP pilnā mērā neatbilst Pakalpojumu direktīvai, ja atbilde uz 4. un/vai 4.1. jautājumu bija "nē" un/vai nebija sniegti visi 5. jautājumā uzskaitītie pakalpojumi. Tika uzskatīts, ka VKP nav pilnībā ieviesuši labu praksi un ieteikumus, ja 6. jautājumā netika atzīmēts "angļu valodā" un/vai atbilde uz 8. un 10. jautājumu bija "nē". Sīkāk par jautājumiem sk. [IV. pielikumu](#). Dalībvalstīm ar decentralizētu pieeju skaitļi norāda uz to VKP skaitu, kuri neatbilst/neīsteno/nesniedz piekļuvi/nepieņem vajadzīgo.

Saīsinājumi

Saīsinājums	Definīcija/skaidrojums
ANM	Atveseļošanas un noturības mehānisms
ANP	nacionālais atveseļošanas un noturības plāns
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
ESAO	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
GSR	galvenais snieguma rādītājs
IKP	iekšzemes kopprodukts
IMI	iekšējā tirgus informācijas sistēma
KVAI	konkrētai valstij adresēts ieteikums
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
MVU	mazie un vidējie uzņēmumi
SMET	Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupa
STRI	Pakalpojumu tirdzniecības ierobežošanas indekss
VKP	vienotais kontaktpunkts

Glosārijs

Termins	Definīcija/skaidrojums
Atveseļošanas un noturības mehānisms	ES finansiālā atbalsta mehānisms Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās ietekmes mazināšanai un atveseļošanas stimulēšanai, kā arī zaļākas un digitālākas nākotnes izaicinājuma risināšanai.
Eiropas pusgads	Ikgadējs cikls, kas nodrošina satvaru ES dalībvalstu ekonomikas politikas koordinēšanai un progresu uzraudzībai.
EU Pilot dialogs	Mehānisms, kura mērķis ir neformālā dialogā starp Komisiju un attiecīgo dalībvalsti risināt gadījumus, kuros ir aizdomas par neatbilstību ES tiesību aktiem.
Konkrētai valstij adresēts ieteikums	Ikgadējs norādījums, ko Komisija Eiropas pusgada ietvaros sniedz atsevišķām dalībvalstīm un kas attiecas uz valsts makroekonomikas, budžeta un strukturālo politiku.
Norīkots darba ņēmējs	Persona, kuru darba devējs ir nosūtījis uz laiku strādāt dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā tā parasti strādā.
Pārkāpuma procedūra	Procedūra, ar kuru Komisija dažādos posmos vēršas pret ES dalībvalsti, kas nepilda savus ES tiesību aktos noteiktos pienākumus.
SOLVIT	Neformāls valsts iestāžu tiešsaistes tīkls, kas palīdz rast ārpustiesas risinājumus gadījumos, kad patērētāji vai uzņēmumi uzskata, ka ES vienotā tirgus noteikumi ir piemēroti nepareizi.

Komisijas atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/SR-2026-13>

Laika grafiks

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/SR-2026-13>

Revīzijas darba grupa:

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politiku un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, proti, tiek ņemti vērā riski, kam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekļa *Petri Sarvamaa* vadītā IV apakšpalāta, kuras pārziņā ir to izdevumu jomu revīzija, kas attiecas uz tirgu regulējumu un konkurētspējīgu ekonomiku. Revīziju vadīja ERP loceklis *Hans Lindblad*, un revīzijas darbā piedalījās locekļa biroja vadītāja *Kristina Maksinen*, biroja atašejs *Johanna Modigsson*, atbildīgais vadītājs *John Sweeney*, darbuzdevuma vadītājs *Sven Kölling*, revidenti *Radostina Simeonova*, *Emmanuel Djoffon*, *Elena Graziuso*, *Armin Hosp*, *Vaidas Sulcas* un *Zsuzanna Csàk*, kā arī praktikante *Carlotta Gisonni*. Grafisko atbalstu nodrošināja *Dunja Weibel*.

No kreisās: *Elena Graziuso*, *Carlotta Gisonni*, *Vaidas Sulcas*, *Armin Hosp*, *Hans Lindblad*, *Emmanuel Djoffon*, *Sven Kölling*, *Johanna Modigsson*, *John Sweeney*.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2026

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar [ERP Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamās privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

Titulfotogrāfija: © Eiropas Savienība, avots: ERP. MI radīts attēls.

1. un 2. attēls – ikonas: šie attēli ir izstrādāti, izmantojot [Flaticon.com](#) resursus.

© [Freepik Company S.L.](#) Visas tiesības aizsargātas.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā [europa.eu](#), ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

HTML	ISBN 978-92-849-7181-7	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/9411426	QJ-01-26-015-LV-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7182-4	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/6295625	QJ-01-26-015-LV-N

KĀ ATSAUKTIES

Eiropas Revīzijas palāta, īpašais ziņojums 13/2026 “Vienotais pakalpojumu tirgus: Komisijas rīcība, kuras mērķis ir novērst šķēršļus pārrobežu pakalpojumiem, joprojām ir nepietiekama”, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2026.

Uzņēmumiem joprojām jāpārvar ievērojami šķēršļi, lai sniegtu pakalpojumus citās ES dalībvalstīs. Par galveno pamatu ņemot ES Pakalpojumu direktīvu, šajā revīzijā novērtējām, vai Komisijai ir efektīvi izdevies novērst pārrobežu pakalpojumiem nelabvēlīgus šķēršļus, kas Eiropas Savienībā kavē ekonomikas izaugsmi un attīstību. Konstatējām, ka Komisijas rīcība šajā jomā aizvien nav pietiekama.

Iesakām Komisijai izstrādāt skaidrāku un vērīgāku vienotā pakalpojumu tirgus stratēģiju, aktīvāk izmantot Eiropas pusgadu un mudināt dalībvalstis veikt vajadzīgās reformas, precizēt tiesību aktus, pārkāpumu izskatīšanā koncentrēties uz gadījumiem ar vislielāko ietekmi, nostiprināt pārrobežu pakalpojumus veicinošus instrumentus un uzraudzīt un novērtēt vienotā pakalpojumu tirgus izveides progresu.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/contact
Tīmekļa vietne: eca.europa.eu
Sociālie mediji: @EUauditors